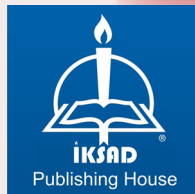

GÜNCEL ARAŞTIRMA İLE

KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ

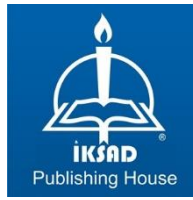
Dr. Öğr. Üyesi Müzeyyen ÖZHAVZALI

Öğr. Gör. Naime YAPRAK

GÜNCEL ARAŞTIRMA İLE KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ¹

Dr. Öğr. Üyesi Müzeyyen ÖZHAVZALI², Öğr. Gör. Naime YAPRAK³

¹Bu çalışmanın uygulama bölümündeki veriler, Kadın Dayanışma ve Destekleme Derneği'nin yürüttüğü İçişleri Bakanlığı tarafından desteklenen 2021/M-215 protokol nolu 'Girişimcilikte Kadınların Durumlarının Araştırılması ve Desteklenmesi' Proje kapsamında yapılan saha çalışmasındaki sonuçlardır.

²Kırıkkale Üniversitesi, Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, İşletme Programı, Kırıkkale/Türkiye, tmuzeyyen@kku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0518-3021

³Kırıkkale Üniversitesi, Fatma Şenses Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, İşletme Programı, Kırıkkale/Türkiye, naimeyaprak@hotmail.com, ORCID:0000-0002-8731-3362

Copyright © 2022 by iksad publishing house

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law. Institution of Economic Development and Social Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TURKEY TR: +90 342 606 06 75

USA: +1 631 685 0 853

E mail: iksadyayinevi@gmail.com

www.iksadyayinevi.com

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules.

Iksad Publications – 2022©

ISBN: 978-625-6955-74-5

Cover Design: İbrahim KAYA

December / 2022

Ankara / Turkey

Size = 16x24 cm

ÖNSÖZ

Covit-19 salgını sadece insan sağlığını değil ekonomik, sosyal başta olmak üzere tüm hayatı etkisi altına almıştır. Devletler virüsün yayılmasını engellenmek amacıyla çeşitli tedbirler almış ve bu kısıtlamalar özellikle ekonomiyi çok ağır derecede olumsuz yönde etkilemiştir. Dünya çapında üretimin daralması nedeniyle ekonomik küçülme ile işsizlik problemi ortaya çıkmıştır. Türkiye’de de ekonomi Covit-19 sürecinde negatif yönlü ekonomik büyüme ile eksik istihdam problemleri ile karşı karşıya kalmış ve bu sorunlarla mücadele etmek zorunda kalmıştır. İş kayıplarında, erkekler kadar kadınlar da olumsuz etkilenmiştir. Bu projenin amacı dezavantajlı kadınların (şehit aileleri, yakınları, gazi eşleri öncelikli olmak üzere işsiz ve vasıfsız, mağdur kadınlar, engelliler) girişimciliğinin durumunu araştırmak ve ekonomik, sosyal ve kültürel olarak ilin, bölgenin ve Türkiye’nin gelişimine ve katkıda bulunmaktır. Bu proje ile Kırıkkale’de ve Ankara’da yaşayan bu kadınların, girişimcilik yönlerinin eğitimlerle geliştirilmesi, mesleki olarak gelişmeleri, istihdama katılmaları, aile ekonomilerine destek olmaları, üretime katkı vermesi amaçlanmaktadır.

Bu kitaptaki araştırma sonuçları ile birlikte kadınların kendi bakış açıları, deneyimleri ile girişimcilik ruhunun olup olmadığının ve üretimde yer almamalarının en önemli sebepleri birincil kaynaktan elde edilerek, bu verilerden elde edilen sonuçlara göre sunulan önerilerin İllerde, bölgede Türkiye’de ve hatta dünyada, kadının tüm sektörlerde yer alarak girişimciliğin artmasına ve desteklenmesine katkı vereceğine inanmaktayız. Bu çalışmanın, kadın girişimciliğine destek veren ve politika geliştiren kurum, kuruluşlara, araştırmacılara yol gösterici katkı vereceğine inanıyoruz. Ayrıca bu kitaptaki saha araştırmasını yapıldığı Kadın Dayanışma ve Destekleme Derneği(KDDD) tarafından yürütülen Projelerde görev yapan ve gönüllü olarak, fedakarca çalışan Proje ekibine, Proje ortakların, Dernek Yönetimine ve Projede çeşitli faaliyetler destek veren emeği geçenlere gönülden teşekkür ederiz. 1 Kasım 2022

Dr. Müzeyyen ÖZHAVZALI, Naime YAPRAK

TEŞEKKÜR

İçişleri Bakanlığı'nın 2021'de desteklediği yürütücülüğünü Kadın Dayanışma Destekleme Derneği'nin yaptığı “Girişimcilikte Kadınların Durumlarının Araştırılması ve Desteklenmesi” Projesi içerisinde gerçekleştirilen saha çalışmasından toplanan verilerin, bu kitapta yayınlanmasına izin veren KDDDD Yönetimine gönülden şükranlarımızı sunarız. Projenin Kırıkkale’de gerçekleştirilen projeler içerisinde bir müze kazandırmasından dolayı ve bu kitap ile bizlerin katkı vermesinden ve bu kitabın yazarları olmaktan gururluyuz. Projenin ayrıntılı bilgileri eklerde verilmiştir(Bkz. Ek 2,3).

Bu projede 28 şehit annesi, şehit ve gazi eşleri, madur kadınlar, engelli kadınlar kurslar katılıp, çeşitli mesleki eğitimler aldı. KDDDD’ni kutluyoruz. Bu proje içerik ve faaliyetleri ile örnek proje olmuş, ülkemizde ilde dezavantajlı kadınlara yönelik uygulanabilecek bir projedir. İlk projemizden itibaren destek veren eski Kırıkkale Valisi Ali Kolat’a, Kırıkkale Valisi M.İlker Haktankaçmaz’a, bizlere Müze yeri veren Kırıkkale Valimiz Yunus Sezer’e ve halen devam eden projemizde yanımızda olan Kırıkkale Valimiz Bülent Tekbıykoğlu’na, Kırıkkale Üniversitesi’nin eski Rektörü Prof.Dr. Ekrem Yıldız’a, Rektör Yrd. Prof.Dr.Hakan Kocamış’a, Rektörümüz Prof.Dr.Ersan Aslan ve Projelerden sorumlu Rektör Yrd. Prof.Dr.Mehmet Başalan’a çok teşekkür ederiz. Bu projeden Kırıkkale’ye kazandırılan “Kızılırmak Şehitler ve Gaziler Kültür Sanat Yuvası” yani “Yaşayan Müzenin” hazırlıkları aşamasında Kırıkkale Valiliği İl Özel idaresi ve Genel Sekreteri Haluk Karahan, Kırıkkale İl Jandarma Komutanı Kıdemli Albay Uğur Özmen, Mühimmat Ana Depo Komutanı Albay Alper Koç ve Mehmetçiğimiz bahçenin peyzajından bekleme yerine pek çok konuda çok destek oldular ve halâ destekleri sürmektedir. Proje Yürütücüsü Dr.Müzeyyen Özhavzalı’nın eşi Proje Koordinatörü Fatih Özhavzalı’ya, Dr.İlayda Özhavzalı ve Dr. Burak Can Özhavzalı’ya ailecek bu projeye sahiplenmeleri ve tüm emekleri için çok teşekkür ederiz. Projenin ve ürünlerinin fotoğraflarını çekip yapan Kırıkkale Üniversitesi Kırıkkale Meslek Yüksek Okulu Radyo ve TV Bölümüne ve Öğrencilerine çok teşekkür ederiz. Kırıkkale Üniversitesi’nin akademik ve idari personeli, gönüllü öğrencileri, gönüllü halkımız hep destek oldular, bu destekler devam etmektedir.

Projelerimizi, bu kitabı kendilerini düşünmeden feda eden başta Kırıkkale şehitleri, gazileri olmak üzere tüm şehit ve gazilerimize, onların yüce yürekli anneleri, eşleri ve çocuklarına ithaf ediyoruz.

Dr. Müzeyyen ÖZHAVZALI, Naime YAPRAK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
TEŞEKKÜR	ii
İÇİNDEKİLER	iii
GİRİŞ	1
1. LİTERATÜR ANALİZİ	2
2. GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI TANIMI ve GELİŞİMİ	3
2.1.Kadın Girişimciliği Ve Türkiye’de Kadın Girişimciliğinin Durumu	4
3. UYGULAMA ARAŞTIRMASI	5
3.1. Araştırmanın Amacı	5
3.2. Araştırmanın Yöntemi Ve Metodolojisi	5
4. UYGULAMA BULGULARI	6
4.1.Demografik Sonuçlar	7
4.2. Yeterli Maddi Destek Olması Durumunda İş Kurmak/Sektör Değiştirmek İsteme Durumu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu	19
4.5. Eşin Eğitim Durumu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu	36
4.6. Eşin Mesleği İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu	38
4.7. Çocuk Sahibi Olma Durumu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu	42
4.8. Eğitim Durumu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu	44
4.9. Yaşanılan Şehir İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu	49
4.10. Çalışma Durumu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu	54
4.11. Sosyal Güvence Sahip Olma İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu	62
4.12. Çalışılan Sektör /Faaliyet Konusu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu	65
4.13. İşletme Sahibi Olma/Çalışma Süresi İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu Sonuçları	69

5. TARTIŞMA	74
KAYNAKÇA	76
EKLER	78

GİRİŞ

2020 yılında dünyayı salgın süreci etkisi altında bırakan Covid-19 süreci ve sonrasında yaşanan ekonomik durgunluk ülkeleri, hükümetleri, işletmeleri, yatırımcı ve tüketicilerin gelecek planlamalarını değiştirmelerine neden olmuştur. Kapanma süreci ile değişime uğrayan günlük yaşam; iş yapış şekillerini ve tüketici davranışlarını da etkilemiştir. Bütün bu gelişmeler kıt olan kaynakların; doğru yöne aktarılmasının ülke ekonomisi ve işletmeler için olan önemini artırmıştır. Yaşanan ekonomik kriz ve durgunluğun etkilerini azaltmak, içinde bulunulan kriz ortamını fırsata çevirmek için yeni yatırımların yapılması zorunludur.

Covid-19 döneminde ve sonrasında yaşanan ekonomik krizle karşılaşan ekonomiler, Rusya-Ukrayna savaşı ile karşı karşıya kalmış bu durum ise ekonomik krizi derinleştirmiştir. Özellikle ülkemizin içinde bulunduğu coğrafyanın stratejik önemi göz önüne alındığında kaynakların etkin ve verimli kullanılmasının önemi artmaktadır. Yeniden şekillenen dünyada ekonomisinde söz sahibi olmak isteyen ülkeler doğru yapılacak olan yatırımlarla gelecekte var olacaklardır. Yapılacak yatırımların ve bu yatırımların ortaya çıkıp doğru yönetilmesinde önemli yere sahip olan girişim faaliyetleri ve girişimciliğin değeri tekrar ortaya çıkmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu(TUİK)'in Eylül ayı 2022 yılı verilerine bakıldığında işsizlik oranının %10,1 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Tüm dünyada makroekonomik sorun olarak görülen işsizlik; sadece ekonomik anlamda değil aynı zamanda toplumsal açıdan da değerlendirilmelidir. (Bağcı.2018:348). İşsizliğin azaltılması ekonomik gelişmeyi sağlamakla birlikte toplumda gelişmeyi de beraberinde getirecektir. Girişimcilik faaliyetlerini gerçekleştiren kişiler; toplumun gelişmesinde etkili bir güç olarak karşımıza çıkmaktadır. Girişimciliğin artması ülkenin rekabet gücünü artırarak; yeniden şekillenen dünya ticaretinde söz sahibi olmasını sağlayacaktır. Girişimcilik faaliyetlerinin ekonomik teşvik ve desteklerin artırılması, girişimcilik eğitimlerin verilmesi bireylerin iş fikirlerinin geliştirilmesi; ülke ekonomileri, işsizliğin önlenmesi ve böylece yaşanan ekonomik krizin etkilerinin azaltılması açısından önemlidir.

Bu çalışmanın amacı; değişen ticaret anlayışı, tüketici davranışının etkileri altında girişimciliğin farklı boyutlarının incelenerek, kadın girişimciliği incelemektir. Kadınların ekonomik ve sosyal olarak bağımsız hareket etme özgürlüklerini kazanmaları, toplumda söz sahibi olarak isteklerini, düşüncelerini gerçekleştirebilmeleri; sağlıklı nesiller ve sağlıklı toplum için önemli olduğu gibi ülkelerin gelişmişlik seviyesinin artmasını da sağlayacaktır.

1. LİTERATÜR ANALİZİ

Girişimcilik faaliyetleri ilk insanlıkla birlikte başlamasına rağmen ekonomik anlamda girişimcilik 19.yüzyılın ortalarında farklı bir boyut kazanmıştır. Girişimci ve girişimcilik kavramı yaşanan toplumsal, kültürel ve ekonomik gelişmelere paralel olarak her dönemde farklı yönleri ile ele alınmıştır. 21. Yüzyılda kadınların ekonomik ve sosyal hayatta daha fazla yer alması ile birlikte girişimcilik kavramını kadın bireyler açısından inceleyen çalışmaların sayısı artmıştır. Bu çalışmaların kadın girişimcilerin karşılaştıkları engeller, sorunlar çözüm önerileri ve bölgesel bazda kadın girişimciliğinin gelişimine odaklanmaktadır.

Kutunis ve Karakiraz(2013) girişimcilikte cinsiyet faktörünü inceledikleri çalışmalarında, Erdemir(2018) Türkiye’de kadın girişimciliği; engeller ve fırsatlar üzerine yaptığı tezinde girişimcilik davranışlarında farklılıklar olduğunu tespit etmişlerdir. İş kurma isteği, ticari bilgi, tecrübeye sahip olma oranının erkek bireylerde daha yüksek olduğu kadın bireylerde ise iş kurabilecekleri alanların sınırlı olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yine kadın bireylerin girişme başlama nedenlerinin de farklılık gösterdiğini belirlemişlerdir. Kadın bireylerin aile bireylerinin ihtiyaçlarını karşılamak, kendi işini yönetmek amacı ile girişimciliği tercih ettikleri sonuçlarına ulaşmışlardır. Aslan ve Atabey(2007) küresel rekabet ortamında kadın girişimcileri inceledikleri çalışmalarında eğitimde fırsat eşitliğini yakalayamayan kadın bireylerin genellikle vasıfsız işlerde çalışmak zorunda kalması bunun bir sonucu olarak da kadın bireylerin kendi işlerini kurma fikrinin daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Bedük(2005); Ögüt (2006); İlter (2008); Soysal(2010); Morçin(2013) Keskin(2014) Gül (2016), Özyilmazer ve Yavuzer (2016) Durukan(2021) Bedük; Çalışan kadın ve girişimciyi Türkiye açısından ele almış değişen sosyal ve kültürel yapıda çalışan kadınların ve girişimci kadınların karşılaştıkları sorunları belirtmiştir ve toplumda kadınlara yüklenen roller nedeni ile iş hayatında karşılaştıkları zorlukları açıklamıştır. Ögüt; iş yaşamında artan kadın çalışan oranının cam tavan engeli ile karşılaşması durumunu incelemiştir. İlter; doktora tezinde kadın girişimcilerin sorunlarını ve karşılaşılan sorunlarda Kadın Girişimciler Derneği(KAGİDER) açısından incelemiştir. Durukan ise KOSGEB’in kadın girişimcileri desteklemekte de ki rolü üzerine çalışmıştır. Keskinde; benzer şekilde Türkiye’de kadın girişimci sayısının yetersiz olduğu, kadınların çoğunlukla mikro işletmelere sahip olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Soysal; kadın karşılaştıkları engellere rağmen karşı cinse oranla daha başarılı oldukları sonucuna ulaşmıştır. Soysal erkek bireylere özgü görülen işlerde dahi kadınların başarı oranlarının arttığını tespit etmiştir. Morçin; Kadın girişimciliğini Türk kültürü açısından incelemiş ve bireylerin kültürün öğelerinden etkilenmesi sonucu Türk kadınlarının girişimcilik düzeyi düşük

risk almaktan kaçınan, kadın erkek mücadelesi vermek zorunda kaldığını tespit etmiştir.

Güney(2006), Sayın(2011) kadın girişimciliğini karşılaşılan sorunlar açısından incelemiş; Güney; kadınların girişimcilik ile yöneticilik alanlarında erkeklere göre geride kaldığı ancak kız çocuklarının eğitim seviyesi arttıkça bu farkın kapanacağı sonucuna ulaşmıştır.

Özellikle kadın girişimciliğinin gerçekleşmesi için, desteklenmesi toplum tarafından ortaya çıkan engellerin kaldırılması önemlidir. Ülkemizde kadın bireylerin toplumda sahip oldukları roller genel anlamda benzerlik gösterse de bölgeler arasında sosyal yapıda ve kültürel değerler arasında farkların olduğu bilinmektedir. Bu durum kadının iş hayatında var olmasını ve bulunduğu konumu etkilemektedir. Bu anlamda kadın girişimciliği üzerine yapılan çalışmalar bölgesel bazda odaklanmıştır.

Yetim(2002) Mersin ilinde; Şahin(2009) Konya ilinde; Güleç(2011) Karaman ilinde; Sayın(2011) Aydın ilinde; Köse(2014) Beypazarı İlçesinde; Aşkın ve Barış Tokat ilinde; Karaturhan ve diğerleri(2017); İzmir ilinde kadın girişimciler üzerine çalışmalar yapmışlardır, Göküş ve diğerleri (2013); Yalman ve Gündoğdu(2014) bölgesel kalkınmada kadın girişimcilerin önemini araştırmışlardır. Bölgesel gelişmişlik farklarının kadınların girişimcilik faaliyetleri üzerindeki etkilerini incelemişlerdir.

2. GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI TANIMI ve GELİŞİMİ

Girişimcilik fikrini açığa çıkartan Say; Adam Smith'in "Ulusların Zenginliği" kitabından etkilenmiş olmasına rağmen klasik iktisatçıların girişimci ve girişimciyi koydukları konumdan farklı bir konumda değerlendirmiştir. Klasik görüş; mevcut durumun iyileştirilmesi üzerine odaklanırken; Say girişimciyi mevcut düzeni değişiklik yapan bir oluşum olarak konumlandırmıştır. Buna paralel olarak Schumpeter'de ekonomide dengeyi kurmaya çalışmak yerine, ortaya çıkan dengesizlikleri kontrol etmenin önemini yenilikçi yönetici açısından tanımlamış ve bu kişilerin ekonomik büyümenin önemli öncülerinden olduğunu savunmuştur. (Topkaya 2013,s.30:32) Say'dan itibaren girişimcilik diğer üretim faktörleri ile birlikte kabul edilmiş ve 4. üretim faktörü diye ifade edilmiştir.(Müftüoğlu ve Durukan, 2004:s. 6)

Girişimcilik teorisinde girişimci; risk alma becerisi olan, yenilik yapabilen kişi olarak tanımlanmaktadır. Girişimcinin risk alma becerisi ile birlikte yenilikleri takip eden ve yeniliklere uyum sağlayabilme özelliğinzde göz önünde bulunduran bu tanıma rağmen girişimci ortaya çıkan fırsatları

gözlemleyerek, bu fırsatlaralar karşılaştığında ortaya çıkan bütün riskleri göz önüne alarak fırsatları değerlendirmek isteyen kişi olarak tanımlanmaktadır. (TÜSİAD;2002)

Erbatu; girişimciliğin sadece yeni bir iş kurma, yeni bir girişim başlatma faaliyeti olarak algılanmaması gerektiği, kişilerde ki girişimcilik ruhunun ve girişimcilik davranışlarının işletme kurulduktan sonrada sürdürülmesinin önemli bir rekabet avantajı sağladığını belirtmiştir.(Erbatu, 2008, s.4)

Girişimci ve girişimcilik kavramlarının tarih süreci içinde; 1930’lu yıllarda yaşanan büyük buhrandan etkilendiği görülmektedir. Büyük buhran döneminde dünyada; üretim ve ticarete yaşanan olumsuz gelişmeler ve bunlara bağlı olarak yaşanan işsizlik oranında büyük artış devletçi uygulamaları beraberinde getirmiştir. Sosyal devlet anlayışının hâkim olduğu bu dönemde yatırımlar devlet eli ile gerçekleşmiş; özel sektör ve dolayısı ile girişimcilik faaliyetleri geri planda kalmıştır. Ancak 20. Yüzyılda yaşanan gelişmeler devletin hantal yapısı altında girişimcilik faaliyetlerinin yürütülmesinin yetersiz kalmasına neden olmuştur. Yenilikçi, rekabet gücü yüksek girişimcilik faaliyetleri etkili olmaya başlamıştır.

Bilgi toplumu olarak anılan 21. Yüzyılda bilim ve teknolojiye yaşanan ilerlemeler ve bu ilerlemelere paralel olarak; girişimciliğin toplumdaki ve ekonomide ki yeri değişmiş; önemi artmıştır. Bu değişikliklerin sonucu olarak girişimcilikte bireysel yetenekler ve entelektüel üretkenlik kabiliyeti önem kazanmıştır. (Aşkın, Nehir, Vural;201, s.70).

2.1.Kadın Girişimciliği Ve Türkiye’de Kadın Girişimciliğinin

Durumu

Kadınların iş gücüne katılması; ülke ekonomilerin gelişmesi ve toplumun refah seviyesi ile doğrudan ilişkilidir. Dünya üzerinde gelişmiş ekonomilere sahip ülkelerde kadının iş gücüne katılma oranı artış gösterirken, gelişmekte olan ekonomilerde bu oran istenilen seviyelere gelmemiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Temmuz 2022 yılında kadınların istihdama katılma oranı %30,3; Erkeklerde ise bu oran %64,6’dır. 2021 yılı verilerine göre bu oranlar kadınlarda %28,0; erkeklerde %62,8’dir kadın istihdam oranı %2,3 artmasına rağmen hala yeterli seviyede değildir. TÜİK verilerine göre kadınların iş gücüne katıldıkları sektörler; .%60 oranında hizmet sektöründe; %22.7 oranında tarım sektöründe; %22,8 oranında imalat sektörüdür.

Dünya Ekonomik Formu; Küresel Cinsiyet Eşitsizliği 2022 raporuna göre Türkiye cinsiyet eşitsizliğinde 146 ülke arasında 124 sırada

bulunmaktadır. Yine aynı raporda Türkiye’de kadınların ekonomik katılımları 146 ülkeden 101. olarak belirlenmiştir

Tabi ki bunda kadına yüklenen toplumsal roller ve girişimcilik hususunda karşılaşılan ayrımcılıktır. Kadınlar genellikle ailelerine destek olmak, geçimlerine yardımcı olmak için çalışmaktadırlar. Evlendikten sonra eşin gelir seviyesinin artması; çocuğun olması gibi durumlar ise kadınların iş hayatından uzaklaşma sebepleri arasındadır. Kamuda çalışmanın avantaj olarak görüldüğü ülkemizde; özel sektörün çalışma şartları; aile yapısında kadından beklenen roller ile çatışınca işten ayrılmalar ya da çıkarılmalar artmaktadır.

Ülkemizde kadınların girişimcilik yapısı incelendiğinde ticari amaçla kurulan işletmeler hakim olmaktadır. Ülkemizde kadın girişimciliğini ticari girişimcilik olarak tanımlanabilmektedir. Kadınları girişimciliğe iten faktörler ailenin ve kendisini n geçimini sağlamaktır. Kadınların girişimcilik kararı alırken ailenin diğer fertlerinin onayı alması beklenmektedir. Özellikle kırsal kesimde kadının yeteneklerinden ve aldığı eğitimden yararlanmak amacı ile kadın işletmelerinin aile fertleri ile ortak açıldığı görülmektedir. Yine sıkça karşılaşılan başka bir durum ise kadına verilen desteklerden faydalanmak amacı ile işletmenin kadın adına kurulduğu ancak ailede ki erkek bireylerin işlettiği görülmektedir. Kadınların iş hayatında daha aktif olması bölgesel farklılıkları ortadan kaldıracak ve gelişmişlik seviyesinin artmasında kaldıraç etkisi yaratacaktır.

3. UYGULAMA ARAŞTIRMASI

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, özellikle Covit-19 sürecinde yaşanan kapanma ve sonrasında yaşanan ekonomik durgunluk sonucu ortaya artan işsizliğin önüne geçilmesinde önemli bir faktör olan girişimciliğin farklı boyutlarının incelenmesidir. Toplum nüfusunun yarısını oluşturan kadın bireylerin girişimcilik faaliyetleri farklı boyutları ile incelenmiş ve bunun için Kırıkkale ve Ankara’da illerinde yaşayan kadın bireylere anket tesadüfi olarak uygulanmıştır. Ankara’nın başkent ve büyükşehir olması, Kırıkkale’nin Ankara’ya komşu şehir olması özellikleri kullanılarak karşılaştırma yapılabilmesi imkanı vermesi nedeniyle araştırmada örnek iller olarak seçilmiştir.

3.2. Araştırmanın Yöntemi Ve Metodolojisi

Çalışma grubu belirlenirken, Adrese Dayalı Sistemine göre Türkiye'nin 2021 yılında, kadın nüfus 42 milyon 252 bin 172 kişidir. Ek 4 Tabloda örnekleme hatasını azaltmak için örneklem büyüklüğünün artırılması gerektiği, diğer yandan seçilen hata payına göre belli bir değerdan sonra

örneklem büyüklüğünün artmasına gerek olmadığı söylenebilir (Ek-1 Evren Büyüklüğü Tablosu). Bu Evren Büyüklüğü Tablosu dikkate alındığında çalışma grubu yaklaşık 1.560 gönüllü 18+ yaş grubu kadınların katılımcı olması hedeflenmiştir. Kırıkkale ve Ankara İllerinde tesadüfi olarak seçilen 1560 kadına birincil kaynak olan yüz yüze görüşme ile bir anket uygulanmıştır. Toplamda 1500 tane eksiksiz olarak geri dönen anket değerlendirmeye alınmıştır. Anket soruları iki bölümden oluşmaktadır: ilk bölümde kadınların demografik ve gelir, çalışma durumu, medeni vb. ilgili bilgileri ve ikinci bölümde ise girişimcilikle ilgili durumunu araştıran sorulara yer verilmektedir. Anket formu güvenilirlik ve geçerlilik için ön test Kırıkkale ve Ankara’da 95 kadına uygulanmıştır. Elde edilen veriler için güvenilirlik testi uygulanmış ve güvenilirlik analizi Cronbach's Alpha değeri 0,792 olarak bulunmuştur. Sosyal araştırmalarda Cronbach's Alpha değerinin 0,73 ve üzerinde olması güvenilirlik için yeterli görülmektedir (Özdamar, 2014:633). Böylece bu çalışma için oluşturulan yeni anket formu yüksek güvenilirlikte çıkmıştır. Verilere betimsel istatistiklerle birlikte kıkare vb. istatistikler uygulanmıştır. Ki kare testindeki değişkenlerin arasındaki ilişkinin kuvvetini belirlemek için Kramer V testine (‘Cramer’s V’) bakılmıştır. Kramer V değerleri 0-1 arasında değerleri almakta olup tıpkı korelasyon katsayısının(r) büyüklüğünün yorumlanmasında olduğu gibi, 0-30 arası değerler zayıf, 31-60 arası değerler orta, 61-100 arası değerler ise güçlü bir ilişkinin varlığını göstermesi bu çalışmada da kullanılmıştır. Bu araştırmanın sadece Kırıkkale ve Ankara’da illerinde yaşayan kadınlara uygulanması en önemli kısıtlamı arasındadır.

4. UYGULAMA BULGULARI

2021/M-215 nolu İçişleri Bakanlığı tarafından desteklenen KDDD tarafından yürütülen “Girişimcilikte Kadınların Durumunun Araştırılması ve Desteklenmesi” isimli Proje kapsamında Kırıkkale ve Ankara ilinde yaşayan kadınlardan 1.500 (bin) kişiye anket uygulanmıştır. Bu saha çalışmasındaki amaç kadınların girişimcilikle ilgili düşüncelerini araştırmak ve belirlemektir. Bu amaçla Kırıkkale ve Ankara illerinde 1.560 kadın üzerinde çalışma durumu, kendi işini kurma isteği, aldıkları destekler gibi durumları analiz etmek ve ildeki kadınların bakış açısını ortaya koymak için saha çalışması yapıldı. Böylece illerdeki kadınların farklı yönleriyle girişimcilik durumları ortaya konuldu ve elde edilen bilgilerle kadın girişimciliğini artırmak ve geliştirmek için yenilikler ve gelişmelere katkı verecek önerilerde bulunuldu. Bu sonuçların desteği ile hem bu illerde, hem de bölge ve Türkiye ekonomisine toprak, emek ve sermaye ile birlikte 4. faktör olan girişimciliğe kadınların boyutuyla destek vermek, kadın girişimciliğini artırmak ve buna bağlı olarak kadın istihdam olanaklarını, kadınların ekonomik sisteme katkılarını artırmak için planlama yapan kamu kurum ve kuruluşlara destek sağlanabilecektir.

Bu amaçların ışığında yapılan saha çalışmasının sonuçları ve öneriler aşağıdaki bulunmaktadır.

4.1.Demografik Sonuçlar

Yapılan araştırmadaki katılımcı kadınlara yönelik yaş, eğitim durumu, medeni durum, eşin eğitim seviyesi, çocuk sayısı vb. demografik özellikleri ile ilgili veriler aşağıda bulunmaktadır:

Tablo 1: Yaş

Yaş	f	%
18-26	336	22,4
27-35	664	44,3
36-44	289	19,3
45-53	137	9,1
54-62	44	2,9
63+	30	2,0
Toplam	1500	100,0

Araştırmaya katılan kadınların %44,3'ü 27-35 yaş, %22,4'ü 18-26 yaş, %19,3'ü 36-44 yaş ve %14,0'ı 45+ yaş ve üzeridir. Kadın ve erkek bireylerin girişimcilik faaliyetini gerçekleştiren karşılaşılan farklardan bir yaş ortalamasıdır. Kadın bireylerin yaş ortalaması orta yaş civarında iken; erkek bireylerin ise daha erken yaşlarda 20'li yaşlarda iş kurmaya ve iş hayatına girmeye karar vermektedirler. Bu farkın kadınların çocuklarını büyüttükten sonra ya da mevcut işinden emekli olduktan sonra iş kurmaya karar vermelerinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 2: Medeni durum

	f	%
Evli	610	40,7
Bekâr	844	56,3
Dul	46	3,1
Toplam	1500	100,0

Yukarıdaki Tabloya göre kadınların %56,3'i bekâr, %40,7'i evli ve %3,1'i duldur. Araştırmanın yapıldığı şehirlerden olan Kırıkkale'de ve birçok bölgemizde aileler kız çocukları için iş kurmak yerine erkek çocukları iş kurmayı tercih etmektedirler. Kız çocukları ise evlendikten sonra girişimcilik faaliyetini gerçekleştirmektedir. Bu durum yaş farkının da belirleyici sebeplerindedir.

Tablo 3: Eşin Eğitim Durumu

	f	%
Eşi yok	608	40,5
İlköğretim	68	4,5
Ortaokul-Lise	457	30,5
Önlisans-Lisans	313	20,9
Lisansüstü	35	2,3
Toplam	1481	98,7
Cevapsız	19	1,3
Toplam	1500	100,0

Bu araştırmada yer alan kadınların eşlerinin eğitim durumlarına bakıldığında zaman; %40,5'i eşinin olmadığını, %30,5'i Ortaokul-Lise, %20,9'u Önlisans-Lisans, %2,3'ü Lisansüstü eğitim seviyesine sahiptir.

Tablo 4 : Eşin Mesleği

	f	%
Eşi yok veya cevapsız	600	40,0
İşsiz/çalışmıyor	32	2,1
Memur	305	20,3
İşçi	281	18,7
Girişimci	206	13,7
Emekli	54	3,6
Toplam	1478	98,5
Cevapsız	22	1,5
Toplam	1500	100,0

Araştırmada yer alan kadınların %40,0'i eşinin olmadığını, diğerleri ise eşlerinin mesleklerinin %20,3'ü memur, %18,7'u işçi, %13,7'i girişimci olduğunu belirtmişlerdir(Bkz. Tablo 4). Ülkemizin birçok bölgesinde etkili olan ataerkil yapı kadın bireylerin meslek edinme türleri üzerinde de etkili olmaktadır. Babası, annesi ya da eşi girişimcilik gerektiren (esnaf, tacir, serbest meslek, girişimci) iş sahibi olan kadınlar girişimciliğe daha yatkındırlar.

Tablo 5: Çocuk Sayısı

Çocuk sayısı	f	%
Yok	637	42,5
1	376	25,1
2	415	27,7
3	53	3,5
4 ve +	1	,1
Toplam	1482	98,8
Cevapsız	18	1,2
Toplam	1500	100,0

Tablo 5 incelendiğinde araştırmada yer alan kadınların %42,5'i çocuğu olmadığını, si %25,1'i tek çocuk; %27.7'si 2 çocuk; %3,5'u tek çocuk sahibidir. Çocuk sayısı arttıkça Toplum yaşamında kadına yüklenen sorumluluklar artacaktır. Çocuğu olan bir kadının işinden ayrılıp çocuğu ile ilgilenmesi beklenilmektedir.

Tablo 6: Eğitim Durumu

	f	%
İlköğretim	72	4,8
Ortaokul	120	8,0
Lise	633	42,2
Önlisans-Lisans	401	26,7
Lisansüstü	267	17,8
Toplam	1493	99,5
Cevapsız	7	,5
Toplam	1500	100,0

Yukarıdaki Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan kadın bireylerin %42,2'si Lise mezunu; %26,7'si Önlisans-Lisans; %17,8'i Lisansüstü, Ortaokul mezunları ise %8; ilköğretim mezunları%4,8'dir. Ülkemizde kadınlarda eğitim seviyesi arttıkça kalifiye işlere girmesi; kamuda çalışması beklenmektedir. Bu durum girişimcilik faaliyetlerini daha çok lise düzeyinde gerçekleşmesine neden olmaktadır. Ön lisans aşamasından başlayarak üniversite eğitimi alan bireyler özellikle kamuda sektöründe çalışmak için gerekli şartları sağlayacak eğitimleri alamaya yönelmektedir.

Tablo 7: Çalışma Durumu

	f	%
Çalışmıyorum	155	10,3
Kendi işyerim var	578	38,5
Özel sektörde çalışıyorum	419	27,9
Kamuda çalışıyorum	176	11,7
Evde üretim yapıyorum	128	8,5
Diğer	37	2,5
Toplam	1493	99,5
Cevapsız	7	,5
Toplam	1500	100,0

Bu araştırmada yer alan kadınların %10,3'ü çalışmazken, %38,5'i "Kendi işyerim var" , %27,9'u "Özel sektörde çalışıyorum", %11,7'i "Kamuda çalışıyorum" ve %8,5'u "Evde üretim yapıyorum" diye cevap vermiştir (Bkz. Tablo 7).

Tablo 8: Çalışılan Sektör/Faaliyet Konusu

	f	%
Lokanta	127	8,5
Güzellik salonu	148	9,9
Kuaför	141	9,4
Çeyiz üretimi	56	3,7
Çeyiz-Tuhafiye- Ev tekstili satış	81	5,4
Konfeksiyon satışı	85	5,7
Temizlik	37	2,5
Eğitim Merkezi-Kreş ve Yurt	33	2,2
Moda-Tasarım	109	7,3
Spor salonu	44	2,9
Mobilya satışı	70	4,7
Bijuteri-Aksesuar-Takı-Kozmetik-Parfümeri Satışı	118	7,9
Hizmet	123	8,2
Diğer	192	12,8
Toplam	1364	90,9
Cevapsız	136	9,1
Toplam	1500	100,0

Bu araştırmadaki katılımcıların çalıştıkları sektör/faaliyet konusuna bakıldığında %9,9'ı güzellik salonu, %9,4'ü kuaför, %8,5'u lokanta, %8,2'i

hizmet sektöründe, %7,9'u bijuteri-aksesuar-takı-kozmetik-parfümeri satışı, %7,3'ü moda tasarımı alanındadır(Bkz. Tablo 8). Cinsiyet faktörü göz önünde bulundurularak yapılan sınıflandırılmada bazı işler kadınlara yönelik, bazıları ise erkeklere yönelik olarak görülmektedir. Özellikle kuaförlük, güzellik salonu, konfeksiyon, hizmet, çeyiz, bijuteri, temizlik vb. işler kadınların sosyal konumları ile özdeşleştirilmektedir. Bu sektörlerde iş yeri açma şartların daha kolay olması, daha az sermaye gerektirmesi kadınların bu sektörlerde daha fazla yer almasının sebeplerinden biridir.

Tablo 9: İşletme Sahibi Olma/Çalışma Durumu

Yıl	f	%
Yeni	155	10,3
1-3	339	22,6
3-5	445	29,7
5- 10	241	16,1
10 ve +	101	6,7
Toplam	1281	85,4
Cevapsız	219	14,6
Toplam	1500	100,0

Tablo 9 da görüldüğü gibi bu araştırmadaki kadınların işletme sahibi olma/çalışma durumun bakıldığında %29,7'i 3-5 yıl, %22,6'ı 1-3 yıl, %16,1'i 5- 10 yıl ve %10,3'ü yenidir.

Tablo 10: İşletmenin Ortaklık Durumu

	f	%
Ortak Yok	719	47,9
Aile içi ortaklı (Eş, çocuk, kardeş, anne, baba)	389	25,9
Aile içi ortaklı (Kuzen, yakın olmayan akraba)	91	6,1
Ortaklar arasında akrabalık ilişkisi yok	112	7,5
Toplam	1311	87,4
Cevapsız	189	12,6
Toplam	1500	100,0

Araştırmadaki kadınların %47,9'unun ortağı olmadığı, işletmesi olanların %25,9'u aile içi ortaklı (Eş, çocuk, kardeş, anne, baba), %7,5'i ortaklar arasında akrabalık ilişkisi olmadığını belirtmişlerdir(Bkz. Tablo 10).

Özellikle kız çocuklarının ve kadınların aldığı eğitimden, yeteneklerinden faydalanarak aile adına kurulan işletmeler ya da aile işletmelerinin eleman ihtiyacını karşılamak için yine aile fertlerinden destek alınması yaygın görülen bir durumdur. Bununla birlikte çalışmaya katılan kadınlarla yapılan görüşmelerde; kadınlara yönelik verilen desteklerden yararlanmak isteyen ailenin erkek fertlerinin işletmeyi eşlerinin ya da kızlarının adına açtığı sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 11: Yeterli Maddi Destek Olması Durumunda İş Kurmak Ya Da Sektör Değiştirmek İsteme Durumu

	f	%
Evet	958	63,9
Hayır	453	30,2
Toplam	1411	94,1
Cevapsız	89	5,9
Toplam	1500	100,0

Yeterli maddi destek olması durumunda iş kurmak ya da sektör değiştirmek isteme durumun bakıldığında kadınların %63,9'u istediğini %30,2'i istemediğini belirtmiştir (Bkz. Tablo 11). Kadınlar finansman kaynağına ulaşmakta ve kullanmakta erkeklerden daha farklı özellikler sergilemektedir. Kadınlar risk almaktan çekinerek banka kredisi kullanmak yerine kendi birikimlerini ya da daha uzun vadeli destekleri ya da hibeleri tercih etmektedirler.

Tablo 12: Aylık Ortalama Gelir(TL)

	f	%
0- 2000	190	12,7
2001- 4000	502	33,5
4001-7000	422	28,1
7001 +	220	14,7
Toplam	1334	88,9
Cevapsız	166	11,1
Toplam	1500	100,0

Kadınların aylık gelirleri ve oranlarına bakıldığında %33,5'i 2001-4000TL , %28,1'i 4001-7000TL, %14,7'i 7001+ iken, aylık ortalama maliyet

miktarları %49,8'i 0-2000TL, %19,1'i 2001- 4000TL, %11,7'i 4001-7000TL ve %9,9'u 7001+ TL'dir(Bkz. Tablo 12).

Tablo 13:Katılımcıların Aylık Ortalama Maliyet Miktarı(TL)

	f	%
0- 2000	747	49,8
2001- 4000	288	19,2
4001-7000	175	11,7
7001+	149	9,9
Toplam	1359	90,6
Cevapsız	141	9,4
Toplam	1500	100,0

Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların aylık ortalama maliyetleri %49,8 oranında 0-2000TL; %19,2 oranında 2001- 4000TL; %11,7 oranında %4001-7000tl arasındadır(Bkz. Tablo13).

Tablo 14: Girişimcilik Dersi /Eğitimi Alma Durumu

	f	%
Evet	774	51,6
Hayır	690	46,0
Toplam	1464	97,6
Cevapsız	36	2,4
Toplam	1500	100,0

Bu araştırmadaki kadınların %51,6'i girişimcilik dersi /eğitimi almışken, %46,0'ı girişimcilik dersi /eğitimi almamıştır. Bu eğitimi alan kadınların %42,9'i KOSGEB, %54,9'ü Üniversite, %1,5'i İŞKUR ve %0,7'i Özel kurstan almışlardır (Bkz. Tablo 20). Üniversitede eğitim alınan bölüme göre müfredatta yer alan girişimcilik dersleri; genç bireylerin eğitimi tamamladıktan sonra girişimcilik faaliyetini gerçekleştirmesin sağlayacaktır. Belirli bir başarı ortalaması ile tamamlanan bu dersler verilen desteklerden faydalanma olanağına sağlamaktadır. Üniversiteler bazında; girişimcilik dersinin verildiği bölümlerin artırılması; gençlerin girişimcilik hayatına daha erken başlamasını sağlayacaktır.

Tablo 15: Girişimcilik Eğitiminin Alındığı Kurum

	f	%
KOSGEB	644	42,9
Üniversite	823	54,9
Özel Kurs	10	,7
İŞKUR	23	1,5
Toplam	1500	100,0

Bu çalışmaya katılan kadınların %42,9'u(644 kişi) girişimcilik eğitimini KOSGEB'den, %54,9'u(823 kişi) üniversiteden, %1,5'u (23 kişi) İŞKUR'dan, %0,7'i(10 kişi) özel kurslardan almıştır(Bkz. Tablo 15).

Tablo 16: Kendi İşyeri Olanların Girişimcilik Kararı Alırken Katıldığı Eğitimin Katkısı Olma Durumu

	f	%
Evet	192	18,9
Hayır	266	26,6
Toplam	455	45,5
Cevapsız	545	54,5
Toplam	1500	100,0

Tablo 16 incelendiğinde kendi işyeri olan kadınların girişimcilik kararı alırken katıldığı eğitimin katkısının olduğunu %18,9'u belirtirken %26,6'ı olmadığını söylemişlerdir. Teori eğitiminin uygulama eğitimi ile birleştirilmesi; sektörün ihtiyaçlarının doğru analiz edilerek eğitim içeriklerinin güncellenmesi eğitimin başarısını artıran faktörlüdür.

Tablo 17: Bölgede Verilen Devlet Destekleri Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumu

	f	%
Evet	483	32,2
Hayır	618	41,2
Toplam	1101	73,4
Cevapsız	399	26,6
Toplam	1500	100,0

Kadınların bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumuna bakıldığında %41,2'i hayır derken, %32,2'i evet diye cevap vermişlerdir(Bkz. Tablo 17). Bu tarz desteklerden haberdar olmayı TV'den öğrenenler %19,6'ı, %14,5'i sosyal medyadan, %8,9'u yakınlarından, %7,4'ü

eğitim aldığı kurumdan öğrendiklerini belirtmişlerdir. Günümüzde iletişim organlarının değiştiği bir gerçektir. Sosyal medyanın; gençler öncelikli olmakla beraber her yaş grubunda ki birey için yoğun kullanılan bir iletişim organı olduğu kabul edilmektedir. Girişimcilik eğitimi ve desteği veren kuruluşların sosyal medyayı aktif olarak kullanması; ulaşabilecekleri kişi sayısını artıracaktır.

Tablo 18: Desteklerden Haberdar Olunan Araçlar

	f	%
TV	196	19,6
Sosyal Medya	145	14,5
Yakınlarım	89	8,9
Eğitim aldığım kurum	74	7,4
Diğer	7	,7
Toplam	512	51,2
Cevapsız	488	48,8
Toplam	1500	100,0

Yukarıdaki Tabloya göre kadınların %19,6'ı(196 kişi) TV'den, %14,5'i(145 kişi) Sosyal medyadan, %8,9'u(89 kişi) yakınlarından, %7,4'ü(74 kişi) eğitim aldığı kurumdan, %0,7', diğer kaynaklardan bu desteklerden haberdar olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 19: Devlet Desteği Kullanma Durumu

	f	%
Evet	268	29,6
Hayır	470	48,7
Toplam	731	73,1
Cevapsız	269	26,9
Toplam	1500	100,0

Araştırmaya katılan desteği kullanma durumlarından %48,7'i hayır derken, %29,6'ı evet demıştır. Destek kullananların %18,1'i KOSGEB, %17,8'i Sanayi odası, %6,9'u özel kurumlar, %4,9'u İŞKUR,%3,9'u ilgili Bakanlık olduğunu belirtmiştir (Bkz. Tablo 19).

Tablo 20: Kullanılan Desteğin Kurum Türü

	f	%
KOSGEB	272	18,1
Sanayi Odası	267	17,8
Özel Kurumlar	103	6,9
İŞKUR	74	4,9
İlgili Bakanlık	58	3,9
Diğer	30	2,0
Toplam	804	53,6
Cevapsız	696	46,4
Toplam	1500	100,0

Yukarıdaki Tabloya bakıldığında araştırmaya katılan kadınların kullanılan desteğin kurum türüne bakıldığında %18,1'i(181 kişi) KOSGEB, %17,8'i(267 kişi) Sanayi Odası, %6,9'u(103 kişi) özel kurumlardan, %3,9'u (58 kişi) ilgili Bakanlık, %2,0'ı(30 kişi) diğer kaynaklar olarak belirtmişlerdir.

Tablo 21: Kullanılan Desteğin Yeterli Olma Durumu

	f	%
Evet	427	28,5
Hayır	375	25,0
Toplam	802	53,5
Cevapsız	698	46,5
Toplam	1500	100,0

Bu destekleri kullanan kadınların %28,5'u yeterli olduğunu, %25'i yeterli bulmadığını belirtmişlerdir(Bkz. Tablo 21).

Tablo 22: Desteği Kullanmama Nedenleri

	f	%
Yeterli olmaması	184	12,3
İhtiyacımın olmaması	465	31,0
Gerekli şartları sağlayamama	131	8,7
Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması	50	3,3
Diğer	38	2,5
Toplam	868	57,9
Cevapsız	632	42,1
Toplam	1500	100,0

Bu destekleri kullanmayan kadınların %31,0'ı ihtiyacının olmadığını, %12,3'ü yeterli olmadığını, %8,7'i gerekli şartları sağlayamadığını, %3,3'ü "Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması" olarak belirtmişlerdir (Bkz. Tablo 22). Kadın bireylerin faaliyette bulundukları alanların daha az sermaye gerektiren işler olması ve kadınların birikmiş sermayeyi kullanmayı tercih etmeleri bu sonuçları desteklemektedir.

Tablo 23: Bölgede Yerel Yönetimlerin Kadın Girişimciler İçin Verdiği Destekleri Yeterli Bulma Durumu

	f	%
Evet	407	27,1
Hayır	883	58,9
Toplam	1290	86,0
Cevapsız	210	14,0
Toplam	1500	100,0

Yukarıdaki Tabloya bakıldığında kadınların %58,9'u bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulmadığını, %27,1'i bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan kadınlara yerel yönetimlerden ne tür destek istedikleri sorulduğunda %24,1'i(242 kişi) kredi desteği, %18,0'ı(180 kişi) satış için yer desteğini istediğini belirtmişlerdir. Kadın girişimcilerin ekonomiye katkılarının artırmak ve kaldıraç etkisinden faydalanmak için hükümet politikası olarak belirlenen kadın girişimcileri destekleme politikalarının yerel yönetimler tarafından desteklenmesi gerekmektedir.

Tablo 24:Girişimcilikle ilgili bazı tutum ve davranışlar için düşünceler

	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Tarafsızım		Katılmıyorum		Tamamen katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Zor durumlarda oldukça rahatım.	795	53,0	83	5,5	40	2,7	44	2,9	105	7,0
Başkalarının problem gördüğü durumlarda rahatım.	313	20,9	740	49,3	65	4,3	91	6,1	123	8,2
Önemli bir karar almadan önce başkalarının fikirlerini alırım	180	18,0	253	25,3	115	11,5	103	10,3	136	13,6
Oldukça meraklıyım ve sürekli keşif yaparım.	219	21,9	102	10,2	117	11,7	101	10,1	138	13,8
Stres altında daha zor karar veririm.	497	33,1	220	14,7	205	13,7	141	9,4	148	9,9
Bir problemin birçok çözümünü bulabilirim.	367	24,5	272	18,1	253	16,9	186	12,4	162	10,8
Benimle çalışan insanları teşvik edebilirim.	501	33,4	105	7,0	221	14,7	131	8,7	250	16,7
Zor durumlarda kendi mi sıkışmış hissederim.	502	33,5	263	17,5	149	9,9	129	8,6	153	10,2
Başkalarına liderlik etmeyi severim.	431	28,7	286	19,1	264	17,6	171	11,4	213	14,2
Çok hırslı olmak kötüdür.	491	32,7	213	14,2	240	16,0	190	12,7	207	13,8
Bir işe başladığımda başarı ile bitireceğimden emin olurum.	276	18,4	408	27,2	319	21,3	158	10,5	232	15,5
Zor işleri son ana kadar ertelerim.	248	16,9	320	21,7	293	19,5	211	13,7	354	23,6
Kendimi diğerlerinden daha hırslı bulmuyorum.	238	15,9	319	21,3	295	18,5	191	12,7	364	24,6
Bardağın dolu tarafını değil, boş olan tarafını görürüm.	442	29,5	175	11,7	393	26,2	166	11,1	218	14,5
Sorumluktan almaktan korkmuyorum.	316	21,1	237	15,8	335	22,3	165	11,0	342	22,8

Bu araştırmadaki kadınların %53,0'ı(795 kişi) “Zor durumlarda oldukça rahatım” ifadesi için kesinlikle katılıyorum, “Başkalarının problem

gördüğü durumlarda rahatım” ifadesi için %49,3’ü (740 kişi) katılıyorum, “Önemli bir karar almadan önce başkalarının fikirlerini alırım” ifadesi için %25,3(253 kişi) katılıyorum, “Oldukça meraklıyım ve sürekli keşif yaparım” ifadesi için %21,9’u (219 kişi) kesinlikle katılıyorum, “Stres altında daha zor karar veririm.” ifadesi için %33,1(497 kişi), kesinlikle katılıyorum, “Bir problemin birçok çözümünü bulabilirim.” ifadesi için %24,5’i(367 kişi) kesinlikle katılıyorum, “Benimle çalışan insanları teşvik edebilirim” ifadesi için %33,4(501 kişi) kesinlikle katılıyorum, “Zor durumlarda kendi mi sıkışmış hissederim.” ifadesi için %33,5(502 kişi) kesinlikle katılıyorum, “Başkalarına liderlik etmeyi severim.” ifadesi için %28,7 (431 kişi) kesinlikle katılıyorum,” Çok hırslı olmak kötüdür.” ifadesi için %32,7 (491 kişi) kesinlikle katılıyorum,” Bir işe başladığımda başarı ile bitireceğimden emin olurum.” ifadesi için %27,1’i (408 kişi) katılıyorum, “Zor işleri son ana kadar ertelerim.” ifadesi için %23,6(324 kişi) kesinlikle katılmıyorum, “Kendimi diğerlerinden daha hırslı bulmuyorum.” ifadesi için %24,6(364 kişi) kesinlikle katılmıyorum, “Bardağın dolu olan tarafını değil boş olan tarafını görürüm.” ifadesi için %22,3 (335 kişi) tarafsızım diyerek cevap vermiştir (Tablo 24).

4.2. Yeterli Maddi Destek Olması Durumunda İş Kurmak/Sektör Değiştirmek İsteme Durumu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Bu çalışmada araştırmaya katılan kadınların yeterli maddi destek olması durumunda iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu ile girişimcilik dersi/egitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 25: Yaşa Göre Yeterli Maddi Destek Olması Durumunda İş Kurmak/Sektör Değiştirmek İsteme Durumu Arasındaki İlişki

		Yeterli maddi destek olması durumunda iş kurmak ya da sektör değiştirmek isteme durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Yaş	18-26	227	87	314
	27-35	435	199	634
	36-44	206	63	269
	45-53	54	75	129
	54-62	29	15	44
	63+	7	14	21
Toplam		958	453	1411

Bu araştırmaya katılan kadınların yaşlarına ile yeterli maddi destek olması halinde iş kurmak ya da sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında bu iki değişken arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p<0,01$; $sd=5$, $\chi^2=63,944$; Tablo 25). 27-35 yaş ve 36-44 yaş aralığındaki kadınların daha çok yeterli maddi destek olması durumunda iş kurmak/sector değiştirmek istemelerine rağmen, 45 + yaş olanların bu yeterli maddi destek olması durumunda iş kurmak/sector değiştirmek istemedikleri görülmüştür. Kadınların yaşlarına ile yeterli maddi destek olması halinde iş kurmak ya da sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğini anlayabilmek açısından Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,116 yani düşük derecede olduğu anlaşılmaktadır.

Girişimcilik kariyerine başlama ve kadın erkek ayrımı yapılmaksızın bireylerin yaşı arasında bir bağlantı olduğu daha önce girişimcilik ile ilgili yapılan çalışmalarda belirlenmiştir. Sönmez ve Toksoy (2014), Türk girişimciler üzerine yaptıkları analizde benzer sonuçlara ulaşmış ve Türkiye’de girişimcilik yaşının bireylerde 30 ile 44 yaş olduğunu belirtmişlerdir. (Kaygın ve Karadal,2013) erkek bireylerin ilk olarak 25-35 yaş arasında, kadın bireylerin ise 35-45 yaş arasında ilk girişimcilik faaliyetlerini gerçekleştirdiğini belirtmiştir.

Tablo 26: Medeni Durum İle İş Kurmak/Sektör Değiştirmek İsteme Durumu Arasındaki İlişki

		İş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Medeni durum	Evli	393	177	570
	Bekâr	542	266	808
	Dul	22	10	32
Toplam		957	453	1410

Araştırmaya katılanların medeni durumlarına göre iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişki açısından çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=5$, $\chi^2=0,546$; Tablo 26). Araştırmadaki kadınlarda bekâr olanların iş kurmak/sektör değiştirmek istediklerini belirtirken evli olanların iş kurmak/sektör değiştirmek istemedikleri tespit edilmiştir. Araştırmadaki kadınların medeni durumlarına göre iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,136 yani düşük derecede olduğu anlaşılmaktadır.

Orhan(2017) kadercilik eğiliminin girişimcilik üzerindeki etkisini incelediği çalışmada girişimcilik motivasyonunda medeni durumunun etkili olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ancak aynı çalışmada bekâr bireylerin evli olanlardan daha fazla risk aldığı sonucuna ulaşmıştır. Soysal(2010:80) ise çalışmada evli olan kadın bireylerin bekâr olanlara göre iş hayatına girme konusunda daha aktif olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tablo 27: Eşin Mesleği İle “İş Kurmak/Sektör Değiştirmek İsteme Durumu Arasındaki İlişki

		İş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Eşin mesleği	Eşi yok	380	175	555
	İşsiz/çalışmıyor	22	10	32
	Memur	187	104	291
	İşçi	213	56	269
	Girişimci	122	83	205
	Emekli	25	20	45
Toplam		949	448	1397

Tablo 27 incelendiğinde araştırmaya katılan kadınların eşlerinin mesleğine göre iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişki çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=5$, $\chi^2=27,347,568$; Tablo 26). Araştırmaya dahil olan kadınların eşlerinin mesleklerinin durumlarına göre eş olmayanların 380’inin; işçi olanların 213’ünün ve memur olanların 187’inin iş kurmak/sektör değiştirmek istediği; eş olmayanların 175’inin; girişimci olanların 83’ü, işçi olanların 56’nın ve memur olanların 104’ünün iş kurmak/sektör değiştirmek istemediği belirlenmiştir (Bkz. Tablo 27). Araştırmadaki kadınların eşlerinin mesleğine göre iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,232 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Eşi olmayan kadın bireylerin girişimcilik faaliyetlerinde bulunma istediğinin daha fazla olması, sorumlu oldukları kişi sayısının az olması nedeniyle risk alma derecelerinin yüksek olması ile açıklanabilir. Yine araştırma sonucunda bekâr bireylerin iş kurma eğilimlerinin evli bireylerden daha yüksek çıkması da bu dur mu desteklemektedir.

Tablo 28: Çocuk Sahibi Olma Durumu İle İş Kurmak/Sektör Değiştirmek İsteme Durumu Arasındaki İlişki

Çocuk sayısı	İş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu		
	Evet	Hayır	Toplam
Çocuk Yok durumu	405	188	593
1	226	131	357
2	290	106	396
3	28	23	51
4+	0	1	1
Toplam	949	449	1398

Yukarıdaki Tabloya göre araştırmaya katılanların çocuk sahibi olma durumuna göre iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkide çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=4$, $\chi^2=14,731$; Tablo 28). Araştırmaya dahil olan kadınların çocuk sahibi olmayanların 405'i, 1 çocuğu olanların 216'ı, 2 çocuk sahibi olanların 290'ı İş kurmak/sektör değiştirmek istediğini belirtirken; çocuk sahibi olmayanların 188'i, 2 çocuğu olanların 106'ı, 1 çocuk sahibi olanların 131'i iş kurmak/sektör değiştirmek istemediğini ifade etmişlerdir (Bkz. Tablo 28). Araştırmadaki kadınların çocuk sahibi olma durumuna göre iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,833 yani yüksek derecede olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalarda cinsiyet faktörünün girişimcilik faaliyetleri üzerinde etkisi olduğu kabul görmüştür. Bizim gibi geleneksel aile yapısının etkin olduğu ataerkil toplumlarda erkek girişimci birey sayısı, kadın girişimci bireylere göre daha fazladır. Bu durumun ortaya çıkmasında kadına yüklenen annelik rolü, anne olduktan sonra evdeki sorumluluklarının artması önemli bir etkindir.

Tablo 29: Eğitim Durumu İle İş Kurmak/Sektör Değiştirmek İsteme Durumu Arasındaki İlişki

		İş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Eğitim durumu	İlköğretim	56	12	68
	Ortaokul	34	80	114
	Lise	457	147	604
	Önlisan-Lisans	265	112	377
	Lisansüstü	145	101	246
Toplam		957	452	1409

Araştırmaya katılanların eğitim durumlarına göre iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkide çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p<0,01$; $sd=4$, $\chi=109,121$; Tablo 29). Araştırmaya katılan kadınların lise mezunu olanlardan 457, Önlisan-Lisans mezunlarından 265 ve Lisansüstü mezunlarından 145 kişi iş kurmak/sektör değiştirmek isterken, aynı mezuniyete sahip olanlar sırasıyla 147, 112 ve 101 sayı ile söz konusu değişikliği istememektedir (Bkz. Tablo 29). Araştırmadaki kadınların eğitim durumlarına göre iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,290 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Kutukız ve Özden(2018) kadın girişimci kadınlar üzerinde yaptıkları çalışmalarında lise mezunu kadınların girişimcilik faaliyetlerine daha yüksek oranda katıldıklarını tespit etmişlerdir. Kadınların Lise eğitimi sonrasında eğitim seviyesi arttıkça girişimcilik isteğinin azalması, ülkemizde nitelikli iş ve eğitim arasında ki ilişkinin yüksek olması ile açıklanabilmektedir. Eğitim seviyesi artan kadınlar toplumda saygın olan işlerde çalışmaya daha elverişli oldukları için kendi işlerini kurma fikrinden uzaklaşmaktadır.

Tablo 30:Yaşanılan Şehir İle İş Kurmak/Sektör Değiştirmek İsteme Durumu Arasındaki İlişki

		İş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Yaşanılan şehir	Kırıkkale	359	181	540
	Ankara	599	272	871
Toplam		958	453	1411

Araştırmaya katılan kadınların yaşadıkları şehirlere göre iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkide çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=4$, $\chi=0,802$; Tablo 30). Yaşanılan şehir Kırıkkale için 359 kadın k iş kurmak/sektör değiştirmek isterken Ankara'da yaşayan kadınların 599'u da aynı istektedir. Fakat Kırıkkale için 181 kadın k iş kurmak/sektör değiştirmek istemezken bu oran Ankara'da yaşayan kadınlar için 272'idir (Bkz. Tablo 30). Araştırmadaki kadınların yaşadıkları şehirlere göre iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,191 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Yaşanılan bölgenin kültürel değerleri, erkek egemenliğinin daha yoğun yaşandığı bölgelerde kadın ve erkek arasında ki iş yapış şekillerinde etkilemektedir. Kadının çalışmaması; daha az evden uzak olacağı toplum tarafından kadına yönelik kabul edilen işlerde çalışması beklenmektedir.

Tablo 31: Çalışma Durumu İle İş Kurmak/Sektör Değiştirmek İsteme Durumu Arasındaki İlişki

Çalışma durumu	İş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu		
	Evet	Hayır	Toplam
Çalışmıyorum	68	39	107
Kendi İşyerim var	350	227	577
Özel sektörde çalışıyorum	344	65	409
Kamuda çalışıyorum	75	85	160
Evde üretim yapıyorum	102	26	128
Diğer	19	11	30
Toplam	958	453	1411

Yukarıdaki Tablo incelendiğinde araştırmaya katılanların çalışma durumu ile yeni iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişki arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=5$, $\chi^2=104,992$; Tablo 31). “Kendi İşyerim var” diyerek cevap veren 350 kadın, “Özel sektörde çalışıyorum” diyerek cevap veren kadınların 344’ü ve “Evde üretim yapıyorum” diyerek cevap veren kadınların 102’i iş kurmak/sektör değiştirmek istediklerini belirtirken, kamuda çalışanların 75’i yeni iş kurmak/sektör değiştirmek istediklerini belirtmişlerdir(Bkz. Tablo 31). Araştırmadaki kadınların çalışma durumu ile yeni iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,189 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Kamuda çalışan kadın bireyler dışında kalan kadın bireyler bulundukları sektör-işi değiştirmek istediklerini belirtmişlerdir.

Çalışma kamu alanında çalışma kadın-erkek bireyler açısından değerlendirildiğinde daha çok tercih edilen seçenek olarak görülmektedir. Özellikle kadın bireylere yüklenen roller; özel sektörün çalışma şartları değerlendirildiğinde kamuda çalışma şartları daha uygun olabilmektedir.

Tablo 32: Çalışılan Sektör/Faaliyet Konusu İle İş Kurmak/Sektör Değiştirmek İsteme Durumu Arasındaki İlişki Durumu

		İş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Çalışılan sektör/faaliyet konusu	Lokanta	90	36	126
	Güzellik salonu	94	54	148
	Kuaför	106	35	141
	Çeyiz üretimi	32	24	56
	Çeyiz-Tuhafiye- Ev tekstili satış	66	15	81
	Konfeksiyon satışı	51	34	85
	Temizlik	34	3	37
	Eğitim Merkezi-Kreş ve Yurt	17	16	33
	Moda-Tasarım	80	29	109
	Spor salonu	39	5	44
	Mobilya satışı	20	50	70
	Bijuteri-Aksesuar-Takı-Kozmetik-Parfümeri Satışı	87	31	118
	Hizmet	67	32	99
	Diğer	124	67	191
	Toplam	907	431	1338

Bu çalışmaya katılanlar için çalışılan sektör /faaliyet konusu ile iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=13$, $\chi^2=93,854$; Tablo 32). Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre kuaförden olanlardan 106 kadın, Moda-Tasarım işi yapan 80 kadın, Bijuteri-Aksesuar-Takı-Kozmetik-Parfümeri Satışı yapan 87 kadın, lokantacılık yapan 90 kadın ve güzellik salonunda çalışan-sahibi 94 kadın iş kurmak/sektör değiştirmek isterken, mobilya satışı yapan 50 kadın, güzellik salonundan çalışan-sahibi 54 kadın, kuaför 35 kadın, konfeksiyon satışı yapan 34 kadın iş kurmak/sektör değiştirmek istememektedir(Bkz. Tablo 32).

Araştırmadaki kadınların çalışılan sektör /faaliyet konusu ile iş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,146 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Temizlik işi yapan kadınların %91,9'u, çeyiz-tuhafiye- tekstil satışı yapan kadınların 81,4'ü, Kuaförlerden %75,1'i, Bijuteri-Aksesuar-Takı-Kozmetik-Parfümeri Satışı yapan kadınların %73,72'si, lokanta çalışanı-sahibi kadınların %73,7, güzellik salonu çalışanı-sahibi kadınların %63,5'i, çeyiz üretimi yapan kadınların %57,1'i, gibi yüksek oranlarda bulundukları işi veya sektörü değiştirmek istemektedirler. Araştırmaya katılan kadınların çalıştıkları sektörler ağırlıklı olarak hizmet ve ticaret üzerine yoğunlaşmıştır. Hizmet ve ticaret sektörünün emek yoğun çalışılan işler olması iş tatmininin düşük olması sonucunu doğurmaktadır.

Tablo 33: İşletme Sahibi Olma/Çalışılan Süre (Yıl) İle İş Kurmak/Sektör Değiştirmek İsteme Durumu Arasındaki İlişki

Yıl			İş kurmak/sektör değiştirmek isteme durumu		
			Evet	Hayır	Toplam
İşletme sahibi Olma/çalışılan süre (yıl)	Yeni		113	42	155
	1-3		276	58	334
	3-5		257	182	439
	5- 10		148	85	233
	10 +		37	63	100
Toplam			831	430	1261

Bu araştırmaya katılanların işletme sahibi olma/çalışılan süre (yıl) ile iş kurmak/sektör değiştirmek istemesi arasındaki ilişkiye çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p < 0,01$; $sd=4$, $\chi^2=93,338$; Tablo 33). İşletme sahibi olma/çalışılan süre (yıl) kadınların 1-3 yıl süreye sahip olanların 276'sı, 3-5 yıl süreye sahip olanların 257'si ve 5-10 yıl süreye sahip katılımcıların 148'i iş kurmak/sektör değiştirmek istediğini belirtirken; yukarıdaki işletme sahibi/çalışılan süredekilerden sırasıyla 58, 182 ve 85 kadın iş kurmak/sektör değiştirmek istemediğini ifade etmiştir(Bkz. Tablo 33). Araştırmadaki

kadınların işletme sahibi olma/çalışılan süre (yıl) ile iş kurmak/sektör değiştirmek istemesi durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testi değeri 0,242 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

İşletme sahibi olma ve çalışılan süre göz önüne alındığında 1 yıldan az süredir iş sahibi olan-çalışan kadınların %72 oranında, 1 ila 3 yıl arası olanların ise %82 oranında işlerinde değişiklik yapmak istedikleri, ancak tecrübe-deneyim arttıkça iş değiştirme istek oranlarının düştüğü görülmektedir.

4.3. Yaş İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Bu çalışmada araştırmaya katılan kadınların yaşları ile girişimcilik dersi/eğitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 34: Yaş İle Girişimcilik Dersi /Eğitimi Alma Durumu Arasındaki İlişki durumu

		Girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Yaş	18-26	161	168	329
	27-35	348	298	646
	36-44	148	140	288
	45-53	80	52	132
	54-62	24	20	44
	63+	13	12	25
Toplam		774	690	1464

Araştırmaya katılanların yaşlarına göre girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=5$, $\chi^2=5,784$; Tablo 34). 27-35 yaş aralığındaki kadınların 348'i, 18-30 yaş aralığında olan kadınların 161'i, 36-44 yaş aralığında olan kadınların 148'i girişimcilik dersi/eğitimi alırken, 27-35 yaşındaki kadınların 646'ı, 18-30 yaş aralığında olan kadınların 326'u, 36-44 yaş aralığında olan kadınların 288'i 55+ yaşında

olanların 69'u girişimcilik dersi/eğitimi almamıştır(Bkz. Tablo 34). Araştırmadaki kadınların yaşlarına göre girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,155 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Yaşa göre girişimcilik eğitimi alan kadınların en fazla oran% 60 ile 45-53 yaş arasındadır. Sönmez ve Toksoy(2014) Uluköy vd. (2013), Büyükyılmaz vd(2015), Mutlu (2014) çalışmalarında girişimcilik eğitimi alan bireylerin yaş ortalaması 30 yaş altı olarak tespit etmişlerdir. Kırıkkale ilinde ikamet eden kadınların; çocuklarının evlenmesi ya da başka bir şehirde çalışmak, eğitim almak için ayrılmasından sonra, ilerleyen yaşlarda eşlerinin kaybetmeleri-olmaması, evde ürettikleri ürünlerden gelir elde etmek istemeleri ya da sosyalleşmek amacı ile kurslara katılmaları sonuçlar arasında farklılığa neden olmuştur.

Tablo 35:Yaşa Göre Devlet Desteği Kullanmama Nedeni Arasındaki İlişki Durumu

	Desteği kullanmama nedenleri					
	Yeterli olmaması	İhtiyacımın olmaması	Gerekli Şartları Sağlayamama	Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması	Diğer	Toplam
Yaş 18-26	38	99	42	7	2	188
27-35	86	218	60	14	33	411
36-44	34	92	24	9	2	161
45-53	17	50	4	6	0	77
54-62	3	3	1	3	1	11
63+	6	3	0	11	0	20
Toplam	184	465	131	50	38	868

Tablo 35 incelendiğinde araştırmadaki kadınların yaşlarına göre devlet desteği kullanmama nedenleri arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=20$, $\chi^2=149,748$; Tablo 35). Bu araştırmadaki kadınların 27-35 yaşta olanların 218'i, 36-44 yaşta olanlardan 92'i ve 45-53 yaşta olanlardan 50 kadının ihtiyacının olmadığından; aynı yaş grubundaki kadınlar

sırasıyla 86, 34 ve 17 kişi desteğin yeterli olmadığını ve aynı yaştaki kadınların sırasıyla 14, 9 ve 6 kişi üretim yaptığı sektörde destek olmamasından dolayı bu desteği kullanmama nedenlerini sıralamışlardır (Bkz. Tablo 35). Araştırmadaki kadınların yaşlarına göre devlet desteği kullanmama nedenleri arasında arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,125 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Kadınların girişimcilik faaliyetinde bulunurken genellikle aile bireylerinde destek aldıkları; finansal aracı kurumlardan kredi çekmek konusunda çekimser oldukları bilinmektedir.

Tablo 36: Yaşa Göre Bölgede Yerel Yönetimlerin Kadın Girişimciler İçin Verdiği Desteklerin Yeterlilik Durumu Arasındaki İlişki

		Bölgede verilen devlet desteklerinden haberdar olma durumu		
Yaş		Evet	Hayır	Toplam
Yaş	18-26	84	217	301(72,1)
	27-35	184	416	600 69,3
	36-44	78	157	235 66,8
	45-53	36	74	110 67,2
	54-62	24	10	34
	63+	1	9	10
Toplam		407	883	1290

Araştırmaya katılanların yaşlarına göre bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği desteklerin yeterlilik durumu arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=5$, $\chi^2=28,574$; Tablo 36). Verilen devlet desteklerinin yaşa göre yeterli bulunup bulunmadığı % olarak değerlendirildiğinde; 18-26 yaş arası kadınların %72,1 oranında; 27-35 yaş arası kadınların %69,3 oranında, 45-53 yaş arası kadınların ise %67,2 oranında yetersiz bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadaki kadınların yaşlarına göre bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği desteklerin yeterlilik durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,733 yani yüksek derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 37: Yaşanılan Şehir İle Yaş Arasındaki İlişki Durumu

		Yaş						Topla m
		18-26	27-35	36-44	45-53	54-62	63+	
Yaşanıl an şehir	Kırık kale	161	249	118	56	14	5	603
	Anka ra	175	415	171	81	30	20	892
Toplam		336	664	289	137	44	25	1495

Yukarıdaki Tabloya göre araştırmaya katılanların yaşadıkları şehre göre yaşları arasında önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=5$, $\chi^2=22,345$; Tablo 37). Katılımcıların yaşadığı şehir ile yaş arasındaki yüzde oranlar bakıldığında 18-26 yaş arasında olan bireylerin; %26,7'si Ankara ilinde, %19,7'si Kırıkkale ilinde; 27-35 yaş arasında olan bireylerin %41,3 'ü Kırıkkale ilinde, % 46,5'i Ankara ilinde; 36-44 yaş arasında olanların %18,6'sı Kırıkkale ilinde, %19,17 si Ankara ilinde; 45-53 yaş arasında olanların %9,29'u Kırıkkale ilinde, % 9,1'i Ankara ilinde; 54-62 yaş arasındaki bireylerin ise % 2,32'si Kırıkkale ilinde yaş arasında olanların %3,36'sı Ankara ilinde; 63 yaş üstü bireylerin 0.8% Kırıkkale ilinde %2.24 Ankara ilinde yaşamaktadır. Araştırmadaki kadınların yaşadıkları şehre göre yaşları arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,131 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

4.4. Medeni Durum İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Bu çalışmada araştırmaya katılan medeni durumu ile girişimcilik dersi/ eğitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 38: Medeni Duruma Göre Girişimcilik Dersi /Eğitimi Alma Durumu Arasındaki İlişki

		Girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Medeni durum	Evli	332	270	602
	Bekâr	419	406	825
	Dul	23	13	36
Toplam		774	689	1463

Tablo 38 incelendiğinde araştırmadaki kadınların medeni durumlarına göre girişimcilik dersi /eğitimi alma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=2$, $\chi=4,445$; Tablo 38). Araştırmadaki katılımcıların evli olanların 332'i, bekâr olanların 406'ı ve dul olanların 13'ünün girişimcilik dersi/eğitimi aldığı tespit edilmiştir. Diğer yandan kadınların evli olanların 270'i, beâar olanların 419'u ve dul olanların 23'ünün girişimcilik dersi /eğitimi almadığı görülmüştür(Bkz. Tablo 38). Dul kadınların ise %63,9, evli kadınların %55,1 oranında girişimcilik eğitimi aldığı bekâr kadınların ise %50,78 oranında girişimcilik eğitimi aldığı tespit edilmiştir. Araştırmadaki kadınların medeni durumlarına göre girişimcilik dersi/eğitimi alma arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,318 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 39:Medeni Durumu Göre Devlet Desteklerinden Haberdar Olunan Araçlar

		Devlet desteklerinden haberdar olunan araçlar				
		TV	Sosyal Medya	Yakınlarım	Eğitim aldığım kurum	Diğer
Medeni durum	Evli	134	149	37	21	5
	Bekâr	164	183	64	77	3
	Dul	14	4	2	1	0
Toplam		312	336	103	99	8

Tablo 39 incelendiğinde araştırmadaki kadınların medeni durumlarına göre devlet desteklerinden haberdar olma araçları arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=5$, $\chi=11,215$; Tablo 38). Ayrıca katılımcıların medeni durumuna göre devlet desteklerinden haberdar olma araçlarına bakıldığında; evli bireylerin %43,06 oranında sosyal medyadan, %38,71 oranında TV'den, bekâr bireylerin ise %37,11 oranında sosyal medyadan, %33,26 oranında TV'den destekleri öğrendikleri tespit edilmiştir. Araştırmadaki kadınların medeni durumlarına göre devlet desteklerinden haberdar olma araçları arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,520 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 40: Medeni Duruma Göre Kullanılan Desteğin Yeterli Olma Durumu Arasındaki İlişki

		Kullanılan desteğin yeterli olma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Medeni durum	Evli	218	143	361
	Bekâr	198	206	404
	Dul	11	26	37
Toplam		427	375	802

Bu araştırmaya katılanların medeni durumlarına göre kullanılan desteğin yeterli olma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=2$, $\chi=18,528$; Tablo 40). Araştırmadaki evli olan kadınların 218'i, bekâr olanların 198'i kullanılan desteği yeterli bulurken, aynı medeni durum sıralaması ile 143 evli kadın ve 206 bekâr kadın kullanılan destekleri yeterli bulmamıştır (Bkz. Tablo 40). Araştırmaya katılan evli kadınların %60,4; bekâr kadınların ise %49'u desteklerin yeterli olduğunu; evli kadınların %39,6'si bekâr kadınların %51'i destekleri yetersiz bulmuştur. Araştırmadaki kadınların medeni durumlarına göre kullanılan desteğin yeterli olma arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,421 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir. Yapılan değerlendirmelerde evli kadınların girişimcilik faaliyetini gerçekleştirirken kendi birikimleri ile beraber eşlerinden maddi destek aldıklarını, ancak bekâr kadın bireylerde ise iş kurma faaliyetinde ailede

önceliğin erkek çocuk için kullanılması nedeni ile desteklerin girişimcilik faaliyetini gerçekleştirmek için yetersiz kaldığı görülmektedir.

Tablo 41: Medeni Durumuna Göre Desteği Kullanmama Nedenleri

		Desteği kullanmama nedenleri					
		Yeterli olmaması	İhtiyacının olmaması	Gerekli Şartları Sağlayamama	Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması	Diğer	Toplam
Medeni durum	Evli	69	171	49	11	19	319
	Bekâr	288	110	67	34	18	517
	Dul	4	6	15	5	1	31
Toplam		183	465	131	50	38	867

Araştırmaya katılanların medeni durumlarına göre desteği kullanmama nedenleri arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=8$, $\chi^2=44,745$; Tablo 41). Bu araştırmaya katılan kadınların evli olanların 69'u, bekâr olanların 288'i desteğin yeterli olmaması; yukarıdaki aynı medeni durum sırasıyla 171 ve 110 kadın ihtiyacının olmaması ile; 49 ve 67 adet kadın gerekli şartları destek için sağlamadığından; 11 ve 34 adet kadın "Benim üretim yaptığım sektörde destek olmamasından" dolayı diyerek destekleri kullanmama nedenlerini sıralamışlardır. (Bkz. Tablo 41). Araştırmadaki kadınların medeni durumlarına göre desteği kullanmama arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,151 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan değerlendirmelerde evli kadınların girişimcilik faaliyetini gerçekleştirirken kendi birikimleri ile beraber eşlerinden maddi destek aldıklarını, ancak bekâr kadın bireylerde ise iş kurma faaliyetinde ailede önceliğin erkek çocuk için kullanılması nedeni ile desteklerin girişimcilik faaliyetini gerçekleştirmek için yetersiz kaldığı görülmektedir (Bkz. Tablo 39-41).

4.5. Eşin Eğitim Durumu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Bu çalışmada araştırmaya katılan kadınların eşlerinin eğitim durumu ile girişimcilik dersi/eğitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 42: Eşin Eğitim Durumu İle Girişimcilik Dersi /Eğitimi Alma Durumu Arasındaki İlişki Durumu

		Girişimcilik dersi /eğitimi alma durumu		Toplam
		Evet	Hayır	
Eşin eğitim durumu	Eşi Yok	332	266	598
	İlköğretim	34	34	68
	Ortaokul- Lise	210	230	440
	Önlisan-Lisans	175	134	309
	Lisansüstü	18	17	35
Toplam		769	681	1450

Araştırmaya katılanların yaşlarına göre girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=4$, $\chi=8,352$; Tablo 42). 18-30 yaş aralığında olan katılımcıların girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu rağmen, 31+ yaşında olanların daha girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu görülmüştür. Araştırmadaki kadınların yaşlarına göre girişimcilik dersi/eğitimi alma arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,324 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 43: Eşin Eğitim Durumu İle Kullanılan Desteğin Yeterli Olma Durumu Arasındaki İlişki Durumu

		Kullanılan desteğin yeterli olma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Eşin eğitim durumu	Eşi Yok	144	227	371
	İlköğretim	21	28	49
	Ortaokul- Lise	125	61	186
	Önlisans-Lisans	75	92	167
	Lisansüstü	9	18	27
Toplam		426	374	800

Eşin eğitim durumu ile kullanılan desteğin yeterli olma durumu arasındaki ilişki durumu arasında önemli farklılık tespit edilmiştir ($p<0,01$; $sd=4$, $\chi^2=43,123$; Tablo 43). Katılımcılardan eşi olmayan bireylerin %61,1 oranında; ilkokul mezunu olanların %57,1 oranında; önlisans-lisans mezunu olanların % 55,1 oranında; lisansüstü olanların %66,6 oranında destekleri yeterli bulmadıkları; ortaokul-lise mezunu olanların ise %67,2 oranında yeterli buldukları görülmüştür. Araştırmadaki kadınların Eşin eğitim durumu ile kullanılan desteğin yeterli olma arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,161 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 44: Eşin Eğitim Durumu İle Bölgede Yerel Yönetimlerin Kadın Girişimciler İçin Verdiği Destekleri Yeterli Bulma Durumu Arasındaki İlişki Durumu

		Bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Eşin eğitim durumu	Eşi Yok	200	325	525
	İlköğretim	18	34	52
	Ortaokul-Lise	135	287	422
	Önlisans-Lisans	52	214	266
	Lisansüstü	2	11	13
Toplam		407	871	1278

Araştırmaya katılanların eşinin eğitim durumuna göre bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p<0,01$; $sd=4$, $\chi^2=29,790$; Tablo 44). Eşi olmayan bireyler ; %61,9; eşi ilköğretim mezunu olan bireyler, %65,4; eşi ortaokul- lise mezunu olan bireyler; 68,1; eşi önlisans-lisans mezunu olan bireyler %80,5; eşi lisansüstü mezunu olan bireyler %84,6 oranında yerel yönetimlerin desteklerini yetersiz bulmuştur. Araştırmadaki kadınların eşinin eğitim durumuna göre bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,263 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Eşinin eğitim durumu ortaokul-lise olan kadın bireyler kullanılan destekleri yeterli bulmasına rağmen; bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulmadıkları (%68,1) durumu görülmüştür. (Bkz.Tablo 43,44).

4.6. Eşin Mesleği İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Bu çalışmada araştırmaya katılan kadınların eşlerinin mesleği ile girişimcilik dersi/eğitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 45: Eşin Mesleği İle Girişimcilik Dersi /Eğitimi Alma Durumu

		Girişimcilik dersi /eğitimi alma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Eşin mesleği	Eşi yok	319	270	589
	İşsiz/çalışmıyor	21	10	31
	Memur	174	128	302
	İşçi	121	144	265
	Girişimci	119	87	206
	Emekli	15	39	54
Toplam		769	678	1447

Araştırmaya katılanların eşin mesleği göre girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir ($p<0,01$; $sd=8$, $\chi=27,004$; Tablo 45). Eşi çalışmayan kadınların, %67,7'si; ıssız olanların %57,8'i; memur olanların %57,6; eşi olmayan kadınların %54,14'ü; işçi olanların %45,7'si; emekli olanların ise %27,8'si girişimcilik eğitimi almıştır. Araştırmadaki kadınların eşin mesleği göre girişimcilik dersi/eğitimi alma arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,631 yani orta derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 46: Eşin Mesleği İle Destek Kullanılması Durumunda Haberdar Olma Kaynağı Arasındaki İlişki Durumu

Eşin mesleği	TV	Sosyal Medya	Yakınları	Eğitim aldığı kurum	Diğer	Toplam
Eşi yok	139	148	37	21	5	350
İşsiz/çalışmıyor	2	18	1	1	0	23
Memur	33	70	23	33	1	161
İşçi	73	61	32	10	0	176
Girişimci	63	31	6	30	2	132
Emekli	1	4	4	3	0	12
Toplam	311	332	103	98	8	854

Yukarıdaki Tabloya bakıldığında bu araştırmaya katılanların eşinin mesleği ile destek kullananların bu desteklerden haber alma kaynakları arasında verilen cevaplar arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir ($p<0,01$; $sd=8$, $\chi=44,745$; Tablo 46). Araştırmadaki eşi olmayan bireylerin %39,7'si; işsiz olanların %8,7'si; 20,5'i; memur olanların %41,5'i; işçi olanların %41,47; işçi olanların %47,7'si; girişimci olanların %47,7'si; emekli olanların %8,3'ü destekleri TV'den öğrendiği; sırasıyla %42,2'si; 78,2'si; %43'ü %34,7'si; %23,5'i, %33,3'ü sosyal medyadan öğrendiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadaki kadınların eşinin mesleği ile destek kullananların bu desteklerden haber alan kaynakları arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,361 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir. Teknolojinin hayatımıza girmesi ve Covit-19 sürecinde yaşanan kapanmaların etkisi ile değişen sosyal yaşamın etkilerini;

iletişim kaynaklarının kullanım alışkanlıklarında görülmektedir. TV ve akıllı telefon kullanım alışkanlığının artması sonucu ulaşımı kolay hale gelen sosyal medya; diğer faktörlere göre daha çok tercih edilmiştir.(Bkz. Tablo 45-46).

Tablo 47: Eşin Mesleği İle Kullanılan Kredinin Türü Arasındaki İlişki Durumu

		Kullanılan kredinin türü						
		KOS GEB	Sanayi Odası	Özel Kuruml ar	İŞK UR	İlgili Bakanlı k	Diğ e r	Topl am
Eşin	Eşi yok	122	122	17	48	24	5	338
mes	İşsiz/çalışm	3	17	3	0	0	1	24
leği	ıyor							
	Memur	33	52	6	5	21	2	119
	İşçi	55	37	25	11	6	4	138
	Girişimci	39	25	48	8	7	18	145
	Emekli	20	11	3	1	0	0	35
Toplam		272	264	102	73	58	30	799

Araştırmaya katılanların eşin mesleği ile kullanılan kredinin türü arasındaki ilişki durumu arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=8$, $\chi^2=194,100$; Tablo 47). Kadınların eşlerinin mesleği ile kullanılan kredinin türü arasındaki ilişki durumu sırasıyla; eşi olmayanların %36,1, çalışmayanların %12,5'i; memur olanların %27,7'si; işçi olanların %39,8'si; girişimci olanların %26,9'u; emekli olanların %57,1'i KOSGEB'den; 36,1'i ; %70,8'si; %43,7'si; %26,8'si; %17,2'si; %31,4'ü Sanayi Odasından destek aldıkları şeklinde olduğu görülmüştür. Araştırmadaki kadınların eşin mesleği ile kullanılan kredinin türü arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,563 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 48: Eşin Mesleği İle Desteği Kullanmama Neden/Leri Arasındaki İlişki Durumu

		Desteği kullanmama neden/leri					
		Yeterli olması	İhtiyacın olmaması	Gerekli Şartları Sağlayamama	Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması	Diğer	Toplam
Eşin mesleği	Eşi yok	71	152	49	11	19	302
	İşsiz/çalışmıyor	2	3	2	1	0	8
	Memur	38	115	46	18	2	219
	İşçi	16	106	29	5	1	157
	Girişimci	36	66	3	6	15	126
	Emekli	17	14	1	8	1	41
Toplam		180	456	130	49	38	853

Araştırmaya katılanların eşin mesleği göre desteği kullanmama neden/leri arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=20$, $\chi^2=107,718$; Tablo 48). Araştırmadaki kadınların eşin mesleği göre desteği kullanmama neden/leri arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,831 yani yüksek derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 49: Eşin Mesleği İle Bölgede Yerel Yönetimlerin Kadın Girişimciler İçin Verdiği Destekleri Yeterli Bulma Durumu Arasındaki İlişki Durumu

		Bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Eşin mesleği	Eşi yok	202	317	519
	İşsiz/çalışmıyor	2	28	30
	Memur	42	220	262
	İşçi	99	157	256
	Girişimci	57	113	170
	Emekli	5	31	36
Toplam		407	866	1273

Bu araştırmaya katılanların yaşlarına göre bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir ($p<0,01$; $sd=5$, $\chi^2=61,854$; Tablo 49). Araştırmadaki eşi olmayan kadın bireylerin %61,1'i; eşi çalışmayanların %93,33'ü; eşi memur olanların %84'ü; eşi işçi olanların %61,3'ü; eşi girişimci olanların %66,5'i; emekli olanların %86,1'i yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verilen destekleri yeterli bulmadığını belirtmiştir. Araştırmadaki kadınların yaşlarına göre bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,313 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

4.7. Çocuk Sahibi Olma Durumu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Bu çalışmada araştırmaya katılan kadınların çocuk sahibi olma durumu ile girişimcilik dersi/eğitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 50: Çocuk Durumu İle Girişimcilik Dersi/Eğitimi Alma Durumu

		Girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu		
Çocuk sayısı		Evet	Hayır	Toplam
Çocuk durumu	Yok	335 53,2	294	629
	1	216 58,2	155	371
	2	202 50,8	195	397
	3	16 30,1	37	53
	4 +	0	1	1
Toplam		770	681	1451

Yukarıdaki Tabloya göre araştırmaya katılanların yaşlarına göre girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir ($p<0,01$; $sd=4$, $\chi^2=17,350$; Tablo 50). Kadınların çocuk sahibi

olmayanların 335'i, 1 çocuğu olanların 216'ı, 2 çocuk sahibi olanların 202'i girişimcilik dersi /eğitimi aldığını belirtirken; çocuk sahibi olmayanların 294'ü, 2 çocuğu olanların 195'i, 1 çocuk sahibi olanların 155 i girişimcilik dersi /eğitimi almadığını ifade etmişlerdir (Bkz. Tablo 50). Araştırmadaki kadınların yaşadıkları yaşlarına göre girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,544 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir. Çocuğu olmayan kadınların girişimcilik eğitimi alma oranı %53,2; 1 çocuk olanların girişimcilik eğitimi alma durumu %58,2 iken çocuk sayısı arttıkça girişimcilik eğitimi alan bireylerin girişimcilik eğitimi alma oranlarının düşmesi artan çocuk sayısı ile kadınların sorumluluklarının artması olarak düşünülmektedir.

Tablo 51: Çocuk Durumu İle Bölgede Verilen Devlet Destekleri Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumu

		Bölgede verilen devlet desteklerinden haberdar olma		
		Evet	Hayır	Toplam
Çocuk durumu	Yok	228	194	422
	1	146	130	276
	2	188	126	314
	3	23	14	37
	4 +	1	0	1
Toplam		586	464	1050

Araştırmaya katılanların çocuk durumu ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgiden haberdar olma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=8$, $\chi^2=4,990$; Tablo 51). Kadınların çocuk sahibi olmayanların 228'i, 2 çocuğu olanların 188'i, 1 çocuk sahibi olanların 146 i bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtirken; çocuk sahibi olmayanların 194'ü, 1 çocuğu olanların 130'u, 2 çocuk sahibi olanların 166 i bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olduğunu almadığını ifade etmişlerdir (Bkz. Tablo 51). Araştırmadaki kadınların çocuk durumu ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgiden haberdar olma durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,323 yani düşük

derecede olduğu tespit edilmiştir.

4.8. Eğitim Durumu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Bu çalışmada araştırmaya katılan kadınların eğitim durumu ile girişimcilik dersi/eğitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 52: Eğitim Durumu İle Girişimcilik Dersi /Eğitimi Alma Durumu

		Girişimcilik dersi /eğitimi alma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Eğitim durumu	İlköğretim	53	19	72
	Ortaokul	73	46	119
	Lise	322	288	610
	Önlisans-Lisans	201	198	399
	Lisansüstü	124	138	262
Toplam		773	689	1462

Tablo 52 incelendiğine araştırmaya katılanların eğitim durumu ile girişimcilik dersi /eğitimi alma durumu arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=4$, $\chi^2=20,087$; Tablo 52). Bu çalışmadaki kadınların Lise mezunu olanların 322, Önlisans-Lisans mezunu 201 ve Lisansüstü mezunu 124 kişi girişimcilik dersi /eğitimi aldığını belirtirken lise mezunu 288, Önlisans-Lisans mezunu 198 kişi, Lisansüstü 138 kişi bu eğitimi almadığını ifade etmişlerdir (Bkz. Tablo 52). Eğitim durumu ile girişimcilik eğitimi alma durumu arasındaki ilişki durumuna göre sırasıyla ilkököl mezunu, %73,6; ortaokul mezunu, %61,3; lise mezunu %52,8 önlisans-Lisans mezunu, %50,4 oranında girişimcilik eğitimi alma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir; lisansüstü eğitim alanlarda ise %47,3 oranındadır. Araştırmadaki kadınların eğitim durumu ile girişimcilik dersi /eğitimi almaları arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,433 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir. Kadın bireylerin eğitim seviyesi

arttıkça girişimcilik eğitimi alma oranlarının düştüğü görülmektedir. Bu oranın düşmesi bireylerin ön lisans-Lisans ve lisansüstü eğitimleri sırasında eğitim aldıkları bölümlere göre ders müfredatına girişimcilik derslerinin eklenmesi olarak görülmektedir.

Tablo 53: Eğitim Durumu İle Bölgede Verilen Devlet Destekleri Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumu

		Bölgede verilen devlet desteklerinden haberdar olma		
		Evet	Hayır	Toplam
Eğitim durumu	İlköğretim	28	37	65
	Ortaokul	44	40	84
	Lise	238	216	454
	Önlisans-Lisans	142	117	259
	Lisansüstü	139	60	199
Toplam		591	470	1061

Yukarıdaki Tablo 53'e göre araştırmaya katılanların eğitim durumu ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=4$, $\chi^2=22,775$; Tablo 53). Kadınların eğitim durumu ile bölgede verilen desteklerden haberdar olma durumu değerlendirildiğinde; lisansüstü eğitim alanların %69,8'i; ön lisans-lisans mezunu olanların, %54,9'u, ortaokul ve lise mezunu olanların %52,4'ü; desteklerden haberdar oldukları belirlenmiştir. Lisansüstü eğitim alan bireylerin girişimcilik eğitim alama düzeyi diğer kademe eğitim alan bireylere göre daha düşük olmasına rağmen (Bkz Tablo 52) bölgelerinde verilen desteklerden; %69,8 oranında daha yüksek düzeyde haberdar oldukları görülmektedir. Araştırmadaki kadınların eğitim durumu ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,453 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 54: Eğitim Durumu İle Destek Alanların Bilgi Alma Kanalları Arasındaki İlişki Durumu

		Destek alanların bilgi alma kanalları					
		TV	Sosyal Medya	Yakınlarım	Eğitim aldığı kurum	Diğer	Toplam
Eğitim durumu	İlköğretim	18	32	5	3	0	57
	Ortaokul	48	8	9	1	0	66
	Lise	141	119	45	38	3	346
	Önlisans-						
	Lisans	55	105	21	20	4	205
	Lisansüstü	51	73	23	36	1	185
Toplam		313	336	103	98	8	859

Araştırmaya katılanların yaşlarına göre eğitim durumu ile destek alanların bilgi alma kanalları arasında bir önemli farklılıkla ilgili bir şey söylenememiştir. Fakat Tablo 54 incelendiğinde araştırmaya katılan kadınların destek alanların bilgi alma kanallarının sırasıyla ilköğretim mezunlarının %31,6; ortaokul mezunlarının %72,8'inin; Lise mezunu olanların %40,8'i; ön lisans-lisans mezunu olanların %26,8'i; lisans üstü eğitim alanların %27,6'sının TV'den; %56,1'inin; %12,12'sinin; %34,4'ünün %51,2'sinin; %39,5'in ise sosyal medya aracılığı ile öğrendiği tespit edilmiştir(Bkz. Tablo 54). Araştırmadaki kadınların yaşlarına göre eğitim durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,331 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 55: Eğitim Durumu İle Destek Alanların Desteği Aldıkları Kurum Türü Durumu Arasındaki İlişki Durumu

		Kullanılan desteklerin kurum türleri						
		KOS GEB	Sanayi Odası	Özel Kuruml ar	İŞK UR	İlgili Bakanlı k	Diğ e r	Topl am
Eğiti m	İlköğreti m	34	15 25	3	4	2	2	60
durum	Ortaokul	38	19 25,7	7	5	4	1	74
u	Lise	92	108 34,4	54	29	14	17	314
	Önlisans- Lisans	41	95 48,2	8	14	33	6	197
	Lisansüst ü	67	154 96,9	7	22	5	4	159
Toplam		272	267	103	74	58	30	804

Bu araştırmaya katılanların eğitim durumu ile desteği aldıkları kurum türü durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=20$, $\chi^2=156,585$; Tablo 55). Bu araştırmadaki kadınların mezuniyetlerine göre destek alınan kurum türleri yüzdesine bakıldığında; ilkokul mezunu olanların %56,7'si KOSGEB'den; %25'i Sanayi Odalarından; ortaokul mezunu olanların %56,7'si KOSGEB'den %25,7'si Sanayi Odasından; lise mezunu olanlardan %29,9'u KOSGEB'den %34,4'ü Sanayi Odalarından; Önlisans-Lisans mezunu olanların %20,9'u KOSGEB'den, %48,2'si Sanayi Odalarından; lisansüstü eğitim alanların %42,1'i KOSGEB'den %96,9' Sanayi Odalarından öğrendiği belirlenmiştir. Araştırmadaki kadınların eğitim durumu ile desteği aldıkları kurum türü arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,488 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 56: Eğitim Durumu İle Desteği Kullanmama Neden/Leri Arasındaki İlişki Durumu

		Desteği kullanmama neden/leri					
		Yeterli olmaması	İhtiyacının olmaması	Gerekli şartların sağlanmaması	Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması	Diğer	Toplam
Eğitim durumu	İlköğretim	8	21	15	2	0	46
	Ortaokul	8	48	6	2	0	64
	Lise	86	237	48	10	17	398
	Önlisans-Lisans	60	98	50	14	4	226
	Lisansüstü	22	60	12	22	17	133
Toplam		184	464	131	50	38	867

Tablo 56 incelendiğinde araştırmaya katılanların eğitim durumu ile kurumların verdiği desteği kullanmama neden/leri arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd = 16$, $\chi^2 = 110,533$; Tablo 56). Bu araştırmadaki katılan kadınların Lise mezunlarından %59,62'si, Önlisans-Lisans mezunu %43,4'ü ve Lisansüstü mezunu %45,11'i kişisi ihtiyacının olmadığını; aynı eğitim seviyesindeki kadınlar sırasıyla %21,6'sı, %25,5 ve %16,5'i desteğin yeterli olmadığını bu desteği kullanmama nedenleri olarak sıralamışlardır (Bkz. Tablo 56). Araştırmadaki kadınların eğitim durumu ile kurumların verdiği desteği kullanmama neden/leri arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,671 yani orta derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 57: Eğitim Durumu İle Bölgede Yerel Yönetimlerin Kadın Girişimciler İçin Verdiği Destekleri Yeterli Bulma Durumu

		Bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Eğitim durumu	İlköğretim	34	33	67
	Ortaokul	42	69	111
	Lise	154	391	545
	Önlisans-Lisans	77	268	345
	Lisansüstü	100	121	221
Toplam		407	882	1289

Araştırmaya katılanların eğitim durumu ile bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p<0,01$; $sd=4$, $\chi^2=48,997$; Tablo 57). Araştırmadaki kadınların Lise mezunu olanlardan %28,25'i, Y.lisans-Doktora mezunu %45,24'ü ve Önlisans-Lisans mezunu %22, bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulduğunu belirtmiştir. Diğer yandan kadınların Lise mezunu olanların 71,7'si'i, Önlisans-Lisans mezunu %77,7'si ve Y.lisans-Doktora mezunu %54,75'i bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulmadığını belirtmiştir (Bkz. Tablo 57). Araştırmadaki kadınların eğitim durumu ile bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,845 yani yüksek derecede olduğu tespit edilmiştir. Bölgelerin ve sektörlerin ihtiyaçlarına göre girişimcilik faaliyetlerinin desteklenmesi amacı ile verilen destekler farklılıklar göstermektedir.

4.9. Yaşanılan Şehir İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Araştırmaya katılan kadınların yaşadıkları şehir ile girişimcilik dersi/eğitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma

durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 58: Yaşanılan Şehir İle Girişimcilik Dersi/Eğitimi Alma Durumu

Yaşanılan şehir		Girişimcilik dersi /eğitimi alma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
	Kırıkkale	269	325	594
	Ankara	505	365	870
Toplam		774	690	1464

Bu çalışmaya katılan kadınların yaşadıkları şehre göre girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=1$, $\chi^2=23,064$; Tablo 58). Kırıkkale’de yaşayan kadınların %54,7’si girişimcilik dersi /eğitimi almadığını belirtirken Ankara’da yaşayan kadınların %41,9’u bu eğitimi almadığını belirtmiştir. Aynı Tabloya göre kadınların girişimcilik dersi/eğitimi alanlar Kırıkkale’de %45,3’ü; Ankara’da yaşayan kadınların ise %58’i’dir. (Bkz. Tablo 58). Araştırmadaki kadınların yaşadıkları şehre göre girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,731 yani yüksek derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 59: Yaşanılan Şehir İle Bölgede Verilen Devlet Destekleri Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumu İlişkisi

Yaşanılan şehir	Bölgede verilen devlet desteklerinden haberdar olma		
	Evet	Hayır	Toplam
Kırıkkale	150	128	278
Ankara	442	343	785
Toplam	592	471	1063

Araştırmaya katılanların yaşadıkları şehir ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu ilişkisi arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=8$, $\chi^2=0,459$; Tablo 59). Kırıkkale’de yaşayan kadınların %46’sı bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi

sahibi olmadığını belirtirken Ankara’da yaşayan kadınların %43,7’si bu desteği almadığını belirtmiştir. Aynı Tabloya göre kadınların bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olanların sayısı Kırıkkale’de %53,9’u iken bu sayı Ankara’da 56,3’dür (Bkz. Tablo 59). Araştırmadaki kadınların yaşadıkları şehir ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,522 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir. Yaşanılan şehir ile verilen desteklerden hakkında bilgi sahibi olma durumlarında arasında benzerliklerin olduğu görülmüştür.

Tablo 60:Yaşanılan Şehir İle Bilgi Alma Kaynakları Arasındaki İlişki

	Bilgi alma kaynakları					
Yaşanılan şehir	TV	Sosyal medya	Yakınlarım	Eğitim aldığım kurum	Diğ er	Topl am
Kırıkkale	131	73	22	35	1	269
Ankara	175	264	81	64	7	591
Toplam	312	337	103	99	8	860

Bu araştırmada kadınların yaşadıkları şehir ile bilgi alma kaynakları ilişkisi arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=6$, $\chi^2=46,316$; Tablo 60). Kırıkkale’de yaşayan kadınların %48,7’si; Ankara’da yaşayanların % 29,7’si TV’den; Kırıkkale’de yaşayan kadınların %27,13’ü; Ankara’da yaşayanların ise %44,7’si sosyal medyadan öğrendiklerini belirtmişlerdir. (Bkz. Tablo 60). Araştırmadaki kadınların yaşadıkları şehir ile bilgi alma kaynakları arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,434 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 61:Yaşanılan Şehir İle Kullanılan Desteğin Kurumu Arasındaki İlişki

	Kullanılan desteğin kurumu						
	KO SG EB	Sanayi Odası	Özel Kuruml ar	IŞK UR	İlgili Bakanlı k	Diğer	Topla m
Kırıkkale	101	133	44	36	10	5	329
Ankara	171	134	59	38	48	25	475
Toplam	272	267	103	74	58	30	804

Araştırmaya katılanların yaşadıkları şehir ile kullanılan kredinin kurumu arasındaki ilişki arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=5$, $\chi=35,445$; Tablo 61). Kırıkkale’de yaşayan kadınların %30,7’si’i, Ankara’da yaşayanların %36’sı’i KOSGEB’ten; Kırıkkale’de yaşayan kadınların %34,1’i, Ankara’da yaşayanların 28,2’si’ü Sanayi Odasından, destek aldığını belirtmiştir.(Bkz. Tablo 61). Araştırmadaki kadınların yaşadıkları şehir ile kullanılan kredinin kurumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,492 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir. Destek alınan kurumlar çalışmanın diğer bölümleri ile benzerlik göstermektedir.

Tablo 62:Yaşanılan Şehir İle Kullanılan Desteğin Yeterlilik Durumu İlişkisi

		Kullanılan desteğin yeterliliği		
		Evet	Hayır	Toplam
Yaşanılan şehir	Kırıkkale	158	105	263
	Ankara	269	270	539
Toplam		427	375	802

Bu araştırmaya katılanların yaşanılan şehir ile kullanılan desteğin yeterlilik durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=1$, $\chi=7,3420$; Tablo 62). Kırıkkale’de yaşayan kadınların %60’ı, Ankara’da yaşayan kadınların %49,9’u kullanılan kredinin yeterli olduğunu düşünürken; aynı Tabloya göre kadınların kullanılan desteğin yeterli olmadığını düşünen kadın oran Kırıkkale’de %40 iken bu oran Ankara’da %50,1’i’dir (Bkz. Tablo 62). Araştırmadaki kadınların yaşadıkları şehre göre kullanılan desteğin

yeterlilik durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,345 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 63:Yaşanılan şehir ile desteği kullanmama neden/leri arasındaki ilişki durumu

	Desteği kullanmama neden/leri					
Yaşanılan şehir	Yeterli olmaması	İhtiyacının olmaması	Gerekli şartları sağlamaması	Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması	Diğer	Toplam
Kırıkkale	122	101	16	14	3	256
Ankara	62	364	115	36	35	612
Toplam	184	465	131	50	38	868

Bu araştırmadaki kadınların yaşadıkları şehre göre verilen destekleri kullanmama neden/leri arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=4$, $\chi=160,799$; Tablo 63). Kırıkkale’de yaşayan kadınların 101’i Ankara’da yaşayan kadınların 364’ü, ihtiyacının olmadığını; Kırıkkale’de yaşayan kadınların 122 tanesi, Ankara’da yaşayanların 62 tanesi desteğin yeterli olmadığını; Kırıkkale’de yaşayan kadınların 14’ü Ankara’da yaşayan kadınların 36’ı, “Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması” ve aynı illerdeki sırasıyla 16 ve 115 kadın gerekli şartları sağlamadığı yönünde desteği kullanmama nedenlerini sıralanmıştır (Bkz. Tablo 63). Araştırmadaki kadınların yaşadıkları şehre göre verilen destekleri kullanmama neden/leri ilişkisinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,131 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 64:Yaşanılan Şehir İle Bölgede Yerel Yönetimlerin Kadın Girişimcilere Verdiği

Destekleri Yeterlilik Durumu İlişkisi

		Bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimcilere verdiği destekleri yeterlilik durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Yaşanılan şehir	Kırıkkale	125	410	535
	Ankara	282	473	755
Toplam		407	883	1290

Araştırmaya katılanların yaşadıkları şehre göre bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimcilere verdiği destekleri yeterlilik durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=1$, $\chi^2=28,363$; Tablo 64). Kırıkkale’de yaşayan kadınların %73,6’sı bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimcilere verdiği destekleri yeterli olmadığını belirtirken Ankara’da yaşayan kadınların %62,6’sı bu desteği yeterli bulmadığını belirtmiştir. Aynı Tabloya göre kadınların bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimcilere verdiği destekleri yeterli bulanların sayısı Kırıkkale’de %23,4 iken bu oran Ankara’da %37,3’dir (Bkz. Tablo 64). Araştırmadaki kadınların yaşadıkları şehre göre bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimcilere verdiği destekleri yeterlilik durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,245 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir. Yerel yönetimlerin kadın girişimciler verdiği desteklerin yeterli bulunma durumu çalışmanın diğer bölümleri ile benzerli göstermektedir. (Bkz. Tablo 64).

4.10. Çalışma Durumu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Bu araştırmaya katılan kadınların çalışma durumu ile girişimcilik dersi/eğitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 65: Çalışma Durumu İle Girişimcilik Dersi /Eğitimi Alma Durumu İlişkisi

		Girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Çalışma durumu	Çalışmıyorum	73	75	148
	Kendi İşyerim var	395	183	578
	Özel sektörde çalışıyorum	166	234	400
	Kamuda çalışıyorum	54	120	174
	Evde üretim yapıyorum	75	50	125
	Diğer	9	28	37
Toplam		772	690	1462

Araştırmadaki kadınların verdikleri cevaplara göre kadınların çalışma durumu ile girişimcilik dersi /eğitimi alma durumu ilişkisi arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=5$, $\chi^2= 124,930$; Tablo 65). “Kendi İşyerim var” diyerek cevap veren 395 kadın, “Özel sektörde çalışıyorum” diyerek cevap veren kadınların 166’ı ve “Evde üretim yapıyorum” diyerek cevap veren kadınların 75’i girişimcilik dersi /eğitimi aldıklarını belirtirken, girişimcilik dersi /eğitimi almayanlardan “Kendi İşyerim var” diyerek cevap veren 183 kadın, “Özel sektörde çalışıyorum” diyerek cevap veren kadınların 234 kadın ve “Evde üretim yapıyorum” diyen 50 kadın ve kamuda çalışanların 120 kadın belirtmişlerdir(Bkz. Tablo 65). Araştırmadaki kadınların kadınların çalışma durumu ile girişimcilik dersi /eğitimi alma durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,431 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 66:Çalışma durumu ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu ilişkisi

		Bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Çalışma durumu	Çalışmıyorum	33	80	113
	Kendi işyerim var	285	214	499
	Özel sektörde çalışıyorum	156	83	239
	Kamuda çalışıyorum	88	35	123
	Evde üretim yapıyorum	23	54	77
	Diğer	7	5	12
Toplam		592	471	1063

Araştırmaya katılan kadınların çalışma durumu ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu ilişkisi arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=5$, $\chi= 74,795$; Tablo 66). “Kendi İşyerim var” diyerek cevap veren 285 kadın, “Özel sektörde çalışıyorum” diyerek cevap veren kadınların 156’ı ve “Evde üretim yapıyorum” diyerek cevap veren kadınların 23’ü ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtirken, bu destekten haberdar olmayanlardan “Kendi İşyerim var” diyerek cevap veren 214 kadın, “Özel sektörde çalışıyorum” diyerek cevap veren kadınların 83 kadın ve “Evde üretim yapıyorum” diyen 54 kadın ve kamuda çalışanların 35 kadın belirtmişlerdir(Bkz. Tablo 66). Araştırmadaki kadınların çalışma durumu ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu ilişkisinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,483 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 67: Çalışma durumu ile desteklere ilgili bilgi alınan araçların ilişki durumu

Çalışma durumu	Desteklerle ilgili bilgi alınan araçlar					
	TV	Sosyal Medya	Yakınlarım	Eğitim aldığım kurum	Diğer	Toplam
Çalışmıyorum	11	28	13	4	0	56
Kendi işyerim var	100	150	53	64	6	373
Özel sektörde çalışıyorum	128	103	20	6	0	257
Kamuda çalışıyorum	53	41	6	19	2	121
Evde üretim yapıyorum	14	12	10	5	0	41
Diğer	7	1	1	1	0	10
Toplam	312	334	103	99	8	858

Yukarıdaki Tabloya göre araştırmaya katılanların çalışma durumu ile desteklerle ilgili bilgi alınan araçların ilişki durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=30$, $\chi^2= 99,684$; Tablo 67). Araştırmaya katılan kadınların çalışma durumları için verdikleri cevapların % oranların bakıldığında: çalışmayan bireylerin %19,6'sı; kendi iş yeri olanların %26, özel sektörde çalışanların %49,8'i, kamuda çalışanların %33,8'i "Evde üretim yapıyorum" diyerek cevap verenlerin %34,1'i diğer olanların %70 'i TV'den; çalışmayan bireylerin %50'si; kendi iş yeri olanların %40,2'si, Özel sektörde çalışanların %40'ı, kamuda çalışanların %33,8'i "Evde üretim yapıyorum" diyerek cevap verenlerin %29,2'si diğer olanların %10 'i sosyal medyadan bilgi aldıklarını belirtmişlerdir (Bkz. Tablo 67). Araştırmadaki kadınların çalışma durumu ile desteklerle ilgili bilgi alınan araçların arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,191 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 68: Çalışma Durumu İle Kullanılan Desteğin Kurum Türü Arasındaki İlişki Durumu

Çalışma durumu	Kullanılan desteğin kurum türü						
	KOSGEB	Sanayi Odası	Özel kuruml ar	İŞK UR	İlgili Bakanlık	Diğ er	Topl am
Çalışmıyorum	20	45	6	2	2	7	82
Kendi işyerim var	110	74	27	19	23	19	272
Özel sektörde çalışıyorum	70	70	42	24	13	2	221
Kamuda çalışıyorum	48	36	14	19	18	2	137
Evde üretim yapıyorum	18	27	14	6	2	0	67
Diğer	6	13	0	4	0	0	23
Toplam	272	265	103	74	58	30	802

Araştırmaya katılanların çalışma durumu ile kullanılan desteğin kurum türü arasındaki ilişki durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd = 25$, $\chi^2 = 93,773$; Tablo 68). Çalışmayan kadınların %24,4'ü; kendi iş yeri olan kadınların % 27,si; özel sektörde çalışan kadınların %31,7'si; kamuda çalışan kadınların % 35'i evde üretim yapan kadınların %27,7'si KOSGEB'den; çalışmayan kadınların %54,9'u; kendi iş yeri olan kadınların % 40,44'ü; özel sektörde çalışan kadınların %31,7'si; kamuda çalışan kadınların % 26,3'ü evde üretim yapan kadınların %40,2'si Sanayi Odasından destek aldıklarını belirtmişlerdir (Bkz. Tablo 68). Araştırmadaki kadınların yaşadıkları çalışma durumu ile kullanılan desteğin kurum türü arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,467 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir. Destek alınan kurum oranları çalışmanın diğer bölümleri ile benzerlik göstermektedir.

Tablo 69:Çalışma durumu ile kullanılan desteğin yeterli olma durumu

		Kullanılan desteğin yeterli olma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Çalışma durumu	Çalışmıyorum	49	46	95
	Kendi İşyerim var	126	122	248
	Özel sektörde çalışıyorum	106	126	232
	Kamuda çalışıyorum	100	37	137
	Evde üretim yapıyorum	30	40	70
	Diğer	16	4	20
Toplam		427	375	802

Tablo 69 bakıldığında araştırmaya katılanların çalışma durumu ile kullanılan desteğin yeterli olma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=5$, $\chi^2= 36,264$; Tablo 69). “Kendi İşyerim var” diyerek cevap veren 126 kadın, “Özel sektörde çalışıyorum” diyerek cevap veren 106 kadın ve “Evde üretim yapıyorum” diyerek cevap veren kadınların 30’u ve kamuda çalışan kadınların 100’ü kullanılan desteğin yeterli olduğunu belirtirken; “Kendi İşyerim var” diyerek cevap veren 122 kadın, “Özel sektörde çalışıyorum” diyerek cevap veren 126 kadın ve “Evde üretim yapıyorum” diyerek cevap veren kadınların 40’ı ve kamuda çalışan kadınların 37’i kullanılan desteğin yeterli olmadığını belirtmişlerdir(Bkz. Tablo 69). Araştırmadaki kadınların çalışma durumu ile kullanılan desteğin yeterli olma durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,534 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 70:Çalışma Durumun Göre Desteği Kullanmama Neden/leri Arasındaki İlişki Durumu

Çalışma durumu	Desteği kullanmama neden/leri					
	Yeterli olmaması	İhtiyacının olmaması	Gerekli şartların sağlanmaması	Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması	Diğer	Toplam
Çalışmıyorum	27	59	6	0	4	96
Kendi işyerim var	70	237	46	22	3	378
Özel sektörde çalışıyorum	29	77	67	14	2	189
Kamuda çalışıyorum	32	38	5	7	28	110
Evde üretim yapıyorum	17	48	6	3	0	74
Diğer	9	6	1	4	1	21
Toplam	184	465	131	50	38	868

Araştırmaya katılanların çalışma durumun göre desteği kullanmama neden/leri arasındaki ilişkisi arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd = 20$, $\chi^2 = 253,966$; Tablo 70). “Kendi İşyerim var” diyerek cevap veren 70 kadın, “Özel sektörde çalışıyorum” diyerek cevap veren 29 kadın ve “Evde üretim yapıyorum” diyerek cevap veren kadınların 17’i ve kamuda çalışan kadınların 32’i desteği kullanmama nedenlerini yeterli olmadığı için; “Kendi işyerim var” diyerek cevap veren 237 kadın, “Özel sektörde çalışıyorum” diyerek cevap veren 77 kadın ve “Evde üretim yapıyorum” diyerek cevap veren kadınların 48’i ve kamuda çalışan kadınların 38’i ihtiyacı olmadığı için kullanmadığını belirtmişlerdir. Yine “Kendi İşyerim var” diyerek cevap veren 46 kadın, “Özel sektörde çalışıyorum” diyerek cevap veren 67 kadın ve “Evde üretim yapıyorum” diyerek cevap veren kadınların 6’ı gerekli şartları sağlamadığı için; “Kendi İşyerim var” diyerek cevap veren 22 kadın, “Özel sektörde çalışıyorum” diyerek cevap veren 14 kadın ve “Evde üretim yapıyorum”

diyerek cevap veren kadınların 3'ü ve kamuda çalışan kadınların 7i kullanılan desteği “Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması” sebebiyle kullanmadıklarını belirtmişlerdir(Bkz. Tablo 70). Araştırmadaki kadınların çalışma durumun göre desteği kullanmama neden/leri arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,631 yani yüksek derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 71: Çalışma durumu ile bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma arasındaki ilişki durumu

	Bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu		
	Evet	Hayır	Toplam
Çalışmıyorum	36	85 70,2	121
Kendi İşyerim var	150	367 70,1	517
Özel sektörde çalışıyorum	121	249 67,3	370
Kamuda çalışıyorum	68	87 56,1	155
Evde üretim yapıyorum	28	73 72,3	101
Diğer	4	21 84	25
Toplam	407	882	1289

Bu araştırmadaki kadınların çalışma durumu ile bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=5$, $\chi^2=16,321$; Tablo 71). Evde üretim yapan kadınların %72,3'ü çalışmayan kadınların %70,2'si; kendi iş yeri olan kadınların %70,1'i; özel sektörde çalışan kadınların %67,3'ü kamuda çalışan kadınların %56,1'i Bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmadaki kadınların çalışma durumu ile bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,277 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

4.11. Sosyal Güvence Sahip Olma İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Bu araştırmaya katılan kadınların sosyal güvenceye sahip olma durumu ile girişimcilik dersi/ eğitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 72: Sosyal Güvencesi Olma Durumu İle Girişimcilik Dersi /Eğitimi Alma Arasındaki İlişki Durumu

		Girişimcilik dersi /eğitimi alma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Sosyal güvenceli olma durumu	Evet	645	554	1199
	Yok	129	135	264
Toplam		774	689	1463

Yukarıdaki Tablo incelendiğinde araştırmaya katılanların sosyal güvencesi olma durumu ile girişimcilik dersi/ eğitimi alma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=1$, $\chi^2=2,112$; Tablo 72). Sosyal güvencesi olan kadınların %53,8'i ve sosyal güvencesi olmayanların %48,9'unun girişimcilik dersi /eğitimi aldığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan sosyal güvencesi olan kadınların %46,2'si ve sosyal güvencesi olmayanların %51,1'inin girişimcilik dersi/ eğitimi almadığı tespit edilmiştir(Bkz. Tablo 72). Araştırmadaki kadınların katılanların sosyal güvencesi olma durumu ile girişimcilik dersi/ eğitimi alma arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,131 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 73:Sosyal Güvencesi Olma Durumu İle Bölgede Verilen Devlet Destekleri Hakkında Bilgi Sahibi Olma Arasındaki İlişki Durumu

		Bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Sosyal güvenceli durumu	Evet	492	343	835
	Yok	99	128	227
Toplam		591	471	1062

Araştırmaya katılanların sosyal güvencesi olma durumu ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=1$, $\chi^2=16,950$; Tablo 73). Sosyal güvencesi olan kadınların %59'u ve sosyal güvencesi olmayanların %43,6'sı bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan sosyal güvencesi olan kadınların %41'i ve sosyal güvencesi olmayanların %56,4'ünün bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olmadığı görülmüştür(Bkz. Tablo 73). Araştırmadaki kadınların yaşadıkları sosyal güvencesi olma durumu ile bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,535 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 74: Sosyal Güvencesi Olma Durumu İle Kullanılan Desteğin Yeterlilik Arasındaki İlişki Durumu

		Kullanılan desteğin yeterli olma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Sosyal güvenceli olma durumu	Evet	366	290	656
	Yok	61	85	146
Toplam		427	375	802

Bu araştırmaya katılan kadınların sosyal güvencesi olma durumu ile kullanılan desteğin yeterlilik durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=1$, $\chi^2= 9,418$; Tablo 74). Araştırmadaki kadınların sosyal güvencesi olanlardan %55,8'i ve olmayanlardan %41,8'i kullanılan desteğin yeterli olarak değerlendirirken, sosyal güvencesi olan ve olmayanlardan

sırasıyla %44,2 ve %58,2’ oranında kullanılan desteğin yeterli olmadığını düşünmektedir (Bkz. Tablo 74). Araştırmadaki kadınların sosyal güvencesi olma durumu ile kullanılan desteğin yeterlilik arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,442 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 75: Sosyal Güvencesi Olma Durumu İle Desteği Kullanmama Neden/Leri Arasındaki İlişki Durumu

	Desteği kullanmama neden/leri					
Sosyal güvenceli olma durumu	Yeterli olmaması	İhtiyacının olmaması	Gerekli Şartların Sağlanamaması	Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması	Diğer	Toplam
Evet	143	320	117	45	36	661
Yok	41	145	14	5	2	207
Toplam	184	465	131	50	38	868

Tablo 75 incelendiğinde araştırmaya katılanların sosyal güvencesi olma durumu ile desteği kullanmama neden/leri arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=4$, $\chi^2 = 39,025$; Tablo 75). Araştırmadaki kadınların sosyal güvencesi olanlardan 143’ü desteğin yeterli olmadığını, 320’i ihtiyacının olmamasından, kullanılan desteğin yeterli olarak değerlendirirken, sosyal güvencesi olan ve olmayanlardan sırasıyla sayı 117’i gerekli şartları sağlayamamasından ve 45’i “Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması” nedenlerini ileri sürmüşlerdir (Bkz. Tablo 75). Araştırmadaki kadınların sosyal güvencesi olma durumu ile desteği kullanmama neden/leri arasında ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,544 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 76: Sosyal Güvencesi Olma Durumu İle Bölgede Yerel Yönetimlerin Kadın Girişimciler İçin Verdiği Destekleri Yeterli Bulma Durumu Arasındaki İlişki

	Bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu		
	Evet	Hayır	Toplam
Sosyal güvenceli	353	694	1047
olma durumu	54	189	243
Toplam	407	883	1290

Araştırmaya katılanların sosyal güvencesi olma durumu bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=1$, $\chi^2 = 12,063$; Tablo 76). Kadınların sosyal güvencesi olanların %66,2'si; sosyal güvencesi olmayanların ise %77,7'si bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumunu yetersiz bulmuştur. Araştırmadaki kadınların sosyal güvencesi olma durumu bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma ilişkisinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,427 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

4.12. Çalışılan Sektör /Faaliyet Konusu İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu

Bu araştırmaya katılan kadınların çalışılan sektör/faaliyet konusu ile girişimcilik dersi/eğitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 77: Çalışılan Sektör/Faaliyet Konusu İle Girişimcilik Dersi/Eğitimi Alma Durumu

		Girişimcilik dersi /eğitimi alma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Çalışılan sektör /faaliyet konusu	Lokanta	77	48	125
	Güzellik salonu	107	27	134
	Kuaför	104	36	140
	Çeyiz üretimi	20	36	56
	Çeyiz-Tuhafiye-Ev tekstili satış	42	38	80
	Konfeksiyon satışı	45	36	81
	Temizlik	4	33	37
	Eğitim Merkezi-Kreş ve Yurt	19	14	33
	Moda-Tasarım	79	30	109
	Spor salonu	36	8	44
	Mobilya satışı	35	35	70
	Bijuteri-Aksesuar-Takı-Kozmetik-Parfümeri Satışı	61	57	118
	Hizmet	40	82	122
	Diğer	61	131	192
	Toplam	730	611	1341

Araştırmaya katılanların çalışılan sektör /faaliyet konusu ile girişimcilik dersi /eğitimi alma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=13$, $\chi^2= 187,655$; Tablo 77). Çalışmadan elde edilen % sonuçlara göre güzellik salonu olan kadınlardan %79,8'i; kuaför olan kadınlardan %74,2'si, Lokanta sahibi-çalışanı kadınlardan %61,6'sı; çeyiz-tuhafiye-ev tekstili satış olan kadınların %52,5'i; konfeksiyon satışı olanların %55,5'i, eğitim merkezi-kreş ve yurt olanlardan %55,6'sı; moda tasarım olanların %72,4'ü, spor salonu olanlardan %81,8'i; bijuteri-aksesuar-takı-kozmetik-parfümeri satışı olanlardan 51,7'si; girişimcilik eğitimi almışlardır. Araştırmadaki kadınların çalışılan sektör /faaliyet konusu ile girişimcilik dersi

/eğitimi alma durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,643 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 78: Çalışılan Sektör/Faaliyet Konusu İle Bölgede Verilen Devlet Desteklerinden Haberdar Olma Durumu Arasındaki İlişki

		Bölgede verilen devlet desteklerinden haberdar olma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Çalışılan	Lokanta	32	59	91
sektör	Güzellik salonu	66	47	113
/faaliyet	Kuaför	55	43	98
konusu	Çeyiz üretimi	11	23	34
	Çeyiz-Tuhafiye- Ev tekstili satış	19	35	54
	Konfeksiyon satışı	54	22	76
	Temizlik	8	19	27
	Eğitim Merkezi-Kreş ve Yurt	13	6	19
	Moda-Tasarım	54	50	104
	Spor salonu	33	6	39
	Mobilya satışı	52	5	57
	Bijuteri-Aksesuar-Takı-Kozmetik-Parfümeri Satışı	28	43	71
	Hizmet	57	15	72
	Diğer	74	55	129
Toplam		556	428	984

Yukarıdaki Tablo incelendiğinde araştırmaya katılanların çalışılan sektör/faaliyet konusu ile bölgede verilen devlet desteklerinden haberdar olma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=13$, $\chi^2=115,558$; Tablo 78). Çalışmadan el edilen sonuçlara göre kuaförden 55 kadın, Moda-Tasarımdan ve konfeksiyon satışından 54 kadın, mobilya satışından 52

kadın, lokantadan 77 kadın ve güzellik salonundan 66 kadın bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi iken; lokantadan 59 kadın, mobilya satışından 35 kadın, güzellik salonundan 47 kadın, kuaförden ve bijuteri-aksesuar-takı- kozmetik- parfümeri satışından 43 kadın, moda tasarımıdan 50 kadın bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi değildir(Bkz. Tablo 78). Araştırmadaki kadınların çalışılan sektör/faaliyet konusu ile bölgede verilen devlet desteklerinden haberdar olma durumu arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,631 yani orta derecede olduğu tespit edilmiştir. Diğer yandan araştırmada çalışılan sektör /faaliyet konusu ile kullanılan desteğin kurumu arasındaki ilişki durumu ve kurumların verdiği desteği kullanmama nedenleri ile ilgili sektördeki ulaşılan sayı yeterli normal dağılım sahip olmadığından bu konuda bir karşılaştırma yapılamamaktadır.

Tablo 79: Çalışılan Sektör/Faaliyet Konusu İle Bölgede Yerel Yönetimlerin Kadın Girişimciler İçin Verdiği Destekleri Yeterli Bulma Durumu

		Bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
Çalışılan sektör /faaliyet konusu	Lokanta	33	79	112
	Güzellik salonu	62	66	128
	Kuaför	30	100	130
	Çeyiz üretimi	19	30	49
	Çeyiz-Tuhafiye- Ev tekstili satış	14	57	71
	Konfeksiyon satışı	16	60	76
	Temizlik	2	16	18
	Eğitim Merkezi-Kreş ve Yurt	3	16	19
	Moda-Tasarım	41	59	100
	Spor salonu	27	13	40
	Mobilya satışı	21	47	68
	Bijuteri-Aksesuar-Takı-Kozmetik-Parfümeri Satışı	9	100	109
	Hizmet	20	81	101
	Diğer	88	86	174
Toplam		385	810	1195

Araştırmaya katılanların çalışılan sektör/faaliyet konusu ile bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=13$, $\chi^2=126,211$; Tablo 79). Çalışmadan el edilen sonuçlara göre kuaförden 30 kadın, lokantadan 33 kadın ve güzellik salonundan 54 kadın bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulurken; lokantadan 79 kadın, güzellik salonundan 66 kadın, kuaförden 100 kadın, bijuteri-aksesuar-takı-kozmetik-parfümeri satışından 100 kadın, moda tasarımıdan 59 kadın ve çeyiz-tuhafiye- ev tekstili satışından 57 kadın, moda tasarımından 59 kadın bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulmamaktadır(Bkz. Tablo 79). Çalışılan sektör/faaliyet konusu ile bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli göreme oranlarına bakıldığında zaman spor salonu dışında (% 32) (lokanta %70,5; güzellik salonu %51,5; kuaför %76,9; çeyiz üretimi %61,22; çeyiz-tuhafiye- ev tekstili satış %80,28; konfeksiyon satışı %78,9; temizlik %88,8; eğitim merkezi-kreş ve yurt %84,2; moda-tasarım %59; mobilya satışı %69,11; bijuteri-aksesuar-takı-kozmetik-parfümeri satışı %91,7; hizmet %80,1) yeterli görülmediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadaki kadınların çalışılan sektör/faaliyet konusu ile bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,522 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

4.13. İşletme Sahibi Olma/Çalışma Süresi İle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Durumu Sonuçları

Bu araştırmaya katılan kadınların işletme sahibi olma/çalışılan süre (yıl) ile girişimcilik dersi/eğitimi alma, bölgede verilen devlet destekleri hakkında bilgi sahibi olma durumu vb. bazı değişkenlere göre ilişki durumun bakılmış ve sonuçları aşağıda verilmiştir:

Tablo 80: İşletme Sahibi Olma/Çalışılan Süre (Yıl) İle Girişimcilik Dersi/Eğitimi Alma Durumu Arasındaki İlişki Durumu

Yıl		Girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
İşletme sahibi	Yeni	86	68	154
olma/çalışılan süre	1-3	207	118	325
(yıl)	3-5	224	214	438
	5-10	125	115	240
	10 +	46	55	101
Toplam		688	570	1258

Araştırmaya katılanların işletme sahibi olma/çalışılan süre (yıl) ile girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,01$; $sd=4$, $\chi^2 = 17,004$; Tablo 80). 1-3 yıl ve 3-5 yıl süre ile işletme sahibi/çalışma süresi olan kadınların sırasıyla 207 ve 224 kişi ile girişimcilik dersi/eğitimi aldıklarını belirtirken; aynı özellikler için sırasıyla 118 ve 224 kadın işletme/çalışan bu eğitimleri almadıklarını belirtmişlerdir (Bkz. Tablo 80). Kadınlardan işletme sahibi ile süresi yeni olan bireylerin %55,8; 1-3 yıl süre arasında olanların %63,7; 3-5 yıl olanların %51,1; %52 ile girişimcilik eğitimi aldıkları görülmektedir. Araştırmadaki kadınların işletme sahibi olma/çalışılan süre (yıl) ile girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu ilişkisinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değerin 0,561 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 81: İşletme Sahibi Olma/Çalışılan Süre(Yıl) İle Kullanılan Desteğin Yeterli Olma Durumu Arasındaki İlişki Durumu

Yıl		Kullanılan desteğin yeterli olma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
İşletme sahibi	Yeni	33	50	83
olma/çalışılan süre	1-3	68	86	154
(yıl)	3-5	171	108	279
	5-10	82	59	141
	10 +	16	25	41
Toplam		370	328	698

Araştırmaya katılanların işletme sahibi olma/çalışılan süre (yıl) ile kullanılan desteğin yeterli olma durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir ($p<0,01$; $sd=4$, $\chi^2=23,095$; Tablo 81). 3-5 yıl ve 5- 10 yıl süre ile işletme sahibi/çalışma süresi olan kadınların sırasıyla 171 ve 82 kişi ile bu destekleri yeterli buldukları tespit edilmiştir. Diğer yandan 1-3 yıl ve 3- 5 yıl süre ile işletme sahibi/çalışma süresi olan kadınların sırasıyla 86 ve 108 kişi ile kullanılan desteklerin yeterli olmadığını belirtmiştir (Bkz. Tablo 81). İşletme sahibi/çalışan kadınların yeni olanların %83,60; 1-3 yıl olanların %55,8 oranında verilen destekleri yetersiz bulduğu; iş tecrübesi arttıkça verilen destekleri yeterli görme oranının daha yüksek olduğu, 3-5 yıl olanların %61,2; 5-10 yıl olanların %58,15 oranlarında olduğu ancak 10 yıl üzerinde ise bu durumun değiştiği görülmektedir. Araştırmadaki kadınların işletme sahibi olma/çalışılan süre (yıl) ile kullanılan desteğin yeterli olma ilişkisinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,189 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir. Girişimciye verilecek olan desteklerin girişimcilik faaliyetlerini özendirici ve gerçekleştirmesini sağlayacak miktarda olması önemlidir.

Tablo 82: İşletme Sahibi Olma/Çalışılan Süre (Yıl) İle Desteği Kullanmama Neden/leri Arasındaki İlişki Durumu

		Desteği kullanmama neden/leri							
Yıl		Yeterli olmaması	İhtiyacımın olmaması	Gerekli şartların sağlanamaması	Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması	Diğeri	Toplam		
İşletme sahibi olma/çalışılan süre (yıl)	Yeni	51	48,1	13	35	33	4	3	106
	1-3	191	71,5	44	26	4	2	15	267
	3-5	35	111	58	10	14	14	126	229
	5-10	27	66	5	14	14	14	126	126
	10 ve +	9	20	2	17	3	3	51	51
	Toplam	128	439	126	49	37	37	779	779

Yukarıdaki Tablo incelendiğinde araştırmaya katılanların işletme sahibi olma/çalışılan süre (yıl) ile desteği kullanmama neden/leri arasındaki ilişki durumu arasında çok önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=16$, $\chi^2=173,002$; Tablo 82). Diğer yandan 1-3 yıl ve 3- 5 yıl süre ile işletme sahibi/çalışma süresi olan kadınların sırasıyla 191 ve 111 kişi ile ihtiyacının olmamasından dolayı, yeni işletmede 35 kadın, 3-5 yıl süreli işletme/çalışılan süre olanda 58 kadın gerekli şartları sağlayamadan dolayı; 1-3 yıl ve 3- 5 yıl süre ile işletme sahibi/çalışma süresi olan kadınların sırasıyla 10 ve 14 kişi ile 10 yıl ve üzeri süreli olanlarda 17 kadın “Benim üretim yaptığım sektörde destek olmaması “ nedenini belirtmiştir(Bkz. Tablo 82). İşletme sahibi/ çalışan süre ile desteği kullanmama nedenleri yeni olanlar için %48,1 yeterli olmaması, %33’ü gerekli şartları sağlayamama; 1-3 yıl süreli işletme sahibi/çalışma durumu olanların ise %71,5 oranında yeterli olmaması sonuçları elde edilmiştir. Araştırmadaki kadınların işletme sahibi olma/çalışılan süre (yıl) ile desteği kullanmama neden/leri arasındaki ilişkinin nasıl etkilendiğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,131 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir. Girişimciye verilecek olan desteklerin; yeni ve 1-3 yıl çalışma süresi olan kadınlarda yetersiz olarak görülmesi; girişimciliğin başlamasına engel olabilmektedir. Verilecek olan desteklerin miktar ve çeşitleri; bireyleri özendirici olması, girişimcilik fikirlerinin hayata geçirilmesi açısından önemlidir(Bkz. Tablo 81,82).

Tablo 83: İşletme Sahibi Olma/Çalışma Süresi(Yıl) İle Bölgede Yerel Yönetimlerin Kadın Girişimciler İçin Verdiği Destekleri Yeterli Bulma Durumu Arasındaki İlişki Durumu

Yıl		Bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumu		
		Evet	Hayır	Toplam
İşletme sahibi olma/çalışma süresi	Yeni	15	130 89	145
	1-3	93	205	298
	3-5	143	255	398
	5-10	104	117	221
	10+	28	60	88
Toplam		383	767	1150

Bu araştırmaya katılanların işletme sahibi olma/çalışma süresi(yıl) ile bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma durumuna ilişkin verdikleri cevaplar arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=1$, $\chi= 171,281$; Tablo 83.). 3-5 yıl ve 5- 10 yıl süre ile işletme sahibi/çalışma süresi olan kadınların sırasıyla 205 ve 255 kişi ile bu destekleri yeterli bulmadıkları tespit edilmiştir. Diğer yandan 3-5 yıl ve 5- 10 yıl süre ile işletme sahibi/çalışma süresi olan kadınların sırasıyla 143 ve 104 kişi ile bu destekleri yeterli buldukları ortaya çıkmıştır(Bkz. Tablo 83.). Araştırmadaki kadınların işletme sahibi olma/çalışma süresi(yıl) ile bölgede yerel yönetimlerin kadın girişimciler için verdiği destekleri yeterli bulma arasındaki ilişkinin nasıl etkilediğine bakıldığında Kramer V testine bakıldığında bu değer 0,171 yani düşük derecede olduğu tespit edilmiştir. İşletme sahibi olma/çalışma süresi ile yerel yönetimlerin desteklerini yeterli bulma oranlarında kadın; bireylerin tüm düzeylerde yeterli bulmadığı, (sırasıyla %89,65; 68,8; 64,1; %52,9; %68,2) kadın girişimcilerin desteklenmesi bir devlet politikası olarak görülürken; belediyeler, organize sanayi bölgeleri gibi yerel kaynaklarda bölgelerindeki kadın girişimcileri destekleyerek katkıda bulunması kadın girişimcilik oranını artıracaktır. (Bkz. Tablo 42,48,52,65,73,78,81,83).

Tablo 84: Katılımcıların Yaşları Ve Yaşanılan Şehir Göre Girişimcilik Dersi /Eğitimi Alma Durumu

Girişimcilik dersi/eğitimi alma durumu			Yaş						
			18-26	27-35	36-44	45-53	54-62	63+	Toplam
Evet	Yaşanılan şehir	Kırıkkale	60	135	44	26	3	1	269
		Ankara	101	213	104	54	21	12	505
	Toplam		161	348	148	80	24	13	774
Hayır	Yaşanılan şehir	Kırıkkale	98	112	73	27	11	4	325
		Ankara	70	186	67	25	9	8	365
	Toplam		168	298	140	52	20	12	690

Bu araştırmada katılımcıların yaşları ve yaşadıkları şehre göre girişimcilik dersi/eğitimi alma durumuna ilişkin verdikleri cevaplar arasında bir önemli farklılık tespit edilmiştir($p<0,01$; $sd=5$, $\chi= 23,455$; Tablo 84). Katılımcıların

yaşları ve yaşanılan şehir göre girişimcilik dersi/ eğitimi alma durumuna bakıldığında Kırıkkale’de yaşayan 27-35 yaş arası kadınlar %50,2 oranında; Ankara’da ise %42,17 oranında girişimcilik eğitimi aldıklarını; yine aynı yaş grubunda Kırıkkale’de yaşayan kadınların %34,46’sı; %50,1’i ise eğitim almadıklarını belirtmişlerdir.

5. TARTIŞMA

Tüm dünyada makroekonomik sorun olarak görülen işsizlik; sadece ekonomik anlamda değil aynı zamanda toplumsal açıdan da değerlendirilmelidir. (Bağcı E. 2018:348). İşsizliğin azaltılması ekonomik gelişmeyi sağlamakla birlikte toplumda gelişmeyi de beraberinde getirecektir. Girişimcilik faaliyetlerini gerçekleştiren kişiler; toplumun gelişmesinde etkili bir güç olarak karşımıza çıkmaktadır. Girişimciliğin artması ülkenin rekabet gücünü artırarak; yeniden şekillenen dünya ticaretinde söz sahibi olmasını sağlayacaktır. Girişimcilik faaliyetlerinin ekonomik teşvik ve desteklerin artırılması, girişimcilik eğitimlerin verilmesi bireylerin iş fikirlerinin geliştirilmesi; ülke ekonomileri, işsizliğin önlenmesi ve böylece yaşanan ekonomik krizin etkilerinin azaltılması açısından önemlidir.

Bireylerin girişimciliğe yönlendiren farklı faktörler bulunmaktadır. Bu faktörlerin sınıflandırılmasında kullanılan yöntemlerden biri ise itme ve çekme faktörleridir. İtme faktörleri genel olarak ekonomik ihtiyacı karşılamak amacıyla, aile ve kendi geçimini sağlamak, mevcut işinden ayrılmak zorunda kalmak, iş bulamama gibi kişinin bulunduğu konumdan memnun olmamasından dolayı girişimciliğe yönelmesini sağlayan faktörlerdir. Çekme faktörleri ise kişinin kendini ailesine, topluma ispat etmek istemesi; toplumda statü sahibi olmak için girişimcilik faaliyetine yönelmesidir.

Kadınların eğitim seviyesi girişimciliğe iten faktörlerde şekillendirmektedir. Yetim’ göre(2022, 87) eğitim düzeyi düştükçe itme faktörleri etkili olmaktadır. Kadınların sektörde ucuz iş gücü olarak görülmesi; kadınların girişimciliğe başlaması için bir faktör olmaktadır. Bu durum göz önünde bulundurularak; kadınlara yönelik eğitimlerin ve yetersiz olduğu desteklerin artırılması ekonomide kaldıraç etkisi yaratacaktır. Nüfusun yarısını

temsil eden ve toplumda yüklenen birçok rolü benimsemiş olan kadınların iş hayatında aktif olarak bulunması ve üretime katılması toplumun refah seviyesinde artıracaktır. Kadın girişimcilerin toplumda dışlanmamak için kadın çalışan istihdam ettikleri bilinmektedir. Kadın girişimciliğinin artması kadın issiz birey sayısında artıracaktır. Türkiye Kadın Girişimciler Derneği(KAGİDER) 2022 verilerine göre Türkiye’de kadın girişimci oranı %14’dür. Erkek istihdam oranı %65.3 iken kadınlarda bu rakam %30,8’de kalmaktadır. Bu oranın artırılması için verilecek eğitimlerin kadınlara ulaşması önemlidir. Yapılan bu çalışmada; kadınların; verilen destek ve eğitimleri TV ve Sosyal Medyadan öğrendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Verilen destek ve eğitimlerinin istenilen kişilere ulaşması, kadınların haberdar olması için; destek ve eğitim verecek kişilerin sosyal medyayı aktif olarak kullanması önemlidir.

Kadınların yen iş kurarken finansal risk almak istememeleri bu yüzdende birikmiş sermayelerini kullanmak istemeleri nedeniyle kurulan işletmeler küçük ölçekli işletmeler olmaktadır. Kadın bireylere yeni iş kurarakken verilecek desteklerin artırılması daha büyük ölçekli işletmeler açmalarına ve seri girişimci olarak devam etmelerine yardımcı olacaktır.

Kadın girişimciliğini farklı yönleriyle ele alan bu kitapta uygulama bölümündeki araştırma sonuçlarının sadece iki ilde yapılmış olan kısıtlamına rağmen ileride daha geniş kapsamlı örneklem araştırmalarına kaynak olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aslan, S., Atabey, A. (2007). Küresel Rekabette Kadın Girişimcilerin Rolü Ve Türk Kadın Girişimci Tipolojisi. *Khazar Journal of Humanities and Social Sciences*, 12(1-2). Aşkın A; Nehir S; Vural S(2011) Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı Ve Gelişimi *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* (6:2) 56-72
- Aşkın E., Barış S (2016) Kadın İstihdamında Sosyal Sermayenin Etkisi: Tokat İlinde Kadın Girişimciler Üzerine Bir İnceleme. *Business and Economics Research Journal* 7:2 64-82
- <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Eylul-2022-45655>
E.T:09.12.2022
- Bağcı, E. (2018). Eğitim Düzeyinin İşsizlik Üzerindeki Etkisi Gelişmiş Ve Gelişmekte Olan Ülkelerin Karşılaştırılması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* , 3 (1) , 348-358
- Bedük A.(2005) Türkiye’de Çalışan Kadın ve Kadın Girişimciliği, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 3,12 s.106-117
- Durukan, L. (2021). Türkiye’de Kadın Girişimcilerin Desteklenmesinde KOSGEB’in Rolü. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 7 (1) , 17-37
- Erbatu G.(2008) *Kültürel Boyutları İçerisinde Girişimcilik Eğilimi* T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İnsan Kaynakları Yönetimi Bilim Dalı; İSTANBUL
- Gül, S., Altındal, Y. (2016). Türkiye’de Kadın Girişimciliğinin Serüveni: Başarı Mümkün Mü? . Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 21 (4) , 1361-1377
- Güleç S.(2011) *Kadın Girişimciliği-Karaman Örneği* T.C. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; Karaman
- Güney S.(2006) Kadın Girişimciliğine Genel Bir Bakış, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2006 25-43
- Göküş, M., Özdemiray, S. M. & Göksel, Z. S. (2013). Bölgesel Kalkınmada Kadın Girişimciliğinin Önemi . *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , (29) , 87-97 .
- İlter B.,(2008) ‘ ‘Girişimcilik Sürecinde Kadın Girişimcilerin Karşılaştıkları Sorunların Analizi: Kagitler Örneği’’ Kocatepe Üniversitesi Afyonkarahisar.
- Karaturhan, B., Ünsal, G. , Issabek, B. ve Güler, D. (2017). İzmir İlinde Kırsal Kadın Girişimciliği ve Bunu Etkileyen Faktörler . *Tarım Ekonomisi Dergisi* , 23 (1) , 85-91 .
- Kutanis R. ve Karakira A.(2013)Girişimcilikte Cinsiyet Faktörü Kaygın E.; Güven B (Yay. Haz.) Farklı Boyutlarıyla Kadın Girişimcilik (sf.15-199 İstanbul: Veritasakademi
- Morçin, S. E. (2013). Türk kültüründe kadın girişimciliği: kavramsal bir değerlendirme. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8 (2), 167-190.

- Müftüoğlu, M. T ve Durukan, T.; (2004), *Girişimcilik ve KOBİ'ler*, Gazi Yayınevi, Ankara
- Öğüt, A. (2006). Türkiye’de kadın girişimciliğin ve yöneticiliğin önündeki güçlükler: cam tavan sendromu. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(1), 56-78.
- Özdamar, K..(2004). Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi 1-2, 5. Baskı, Kaan Kitabevi, Eskişehir.
- Sayın, E. (2011). “Kadın Girişimcilerin Sorunlarının Betimleyici Analizi” . *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3 (1) , 23-32 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/oybd/issue/16337/171040>
- Soydal A.(2010) Türkiye’de Kadın Girişimciler: Engeller Ve Fırsatlar Bağlamında Bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 65-1 s.84-114
- Şahin, E. (2009). Kadın Girişimcilik Ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*,9(17),286-309.
- Topkaya Ö.(2013) Tarihsel Süreçte Girişimcilik Teorisi: Girişimciliğin Ekonomik Büyüme ve İstihdam Boyutu. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* (8:1) sf:29-54
- TÜSİAD(2002) Türkiye’de Girişimcilik file:///C:/Users/Dell/ Downloads/ girişimcilik%20(2).pdf E.T01.12.2022
- Yazıcıoğlu, Y., Erdoğan S.(2004). SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Detay Yayıncılık
- Yetim, N. (2002). Sosyal Sermaye Olarak Kadın Girişimciler: Mersin Örneği . *Ege Academic Review* , 2 (2), 79-92. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/eab/issue/39833/472261>
- WEF_GGGR_2022.pdf (weforum.org) E.T.01.12.2022

EKLER

1. Evren Büyüklüğü Tablosu*

Evren Büyük- lüğü	± 0.03 örnekleme hatası (d)			± 0.05 örnekleme hatası (d)			± 0.10 örnekleme hatası (d)		
	p=0.5	p=0.8	p=0.3	p=0.5	p=0.8	p=0.3	p=0.5	p=0.8	p=0.3
	q=0.5	q= 0.2	q=0.7	q=0.5	q= 0.2	q=0.7	q=0.5	q= 0.2	q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

Kaynak*: Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004.

2. “Girişimcilikte Kadınların Durumlarının Araştırılması Ve Desteklenmesi” Proje Bilgileri (Kalehaber Röportajı, 15 Kasım 2022, yayınlanmak üzere gönderildi)

“Proje fikri nerden oluştu: Sen niye böyle bir proje düşündün?”

Ben babamı 13 yaşındayken kaybettim. Babam bana şunu vasiyet etti: “Kızım sen okuyup iyi yerlere geleceksin, ama vasiyetimdir nerde çalışırsan çalış orası bizim Vatanımızdır, ne iş yaparsan yap mutlaka orada yaşayan insanlara aktar, onlara katkı olsun, paylaştıkça ilim artar, bu senin ilminin zekatıdır”. Bu düsturla Kırıkkale’de Kırıkkale Üniversitesi’nin bir akademisyeni olarak yıllardır kazandığım bilgi, tecrübe ve deneyimleri Kırıkkale halkı ile paylaşmak ve onların sorunlarına bir nebze çözüm bulmak amacıyla Kadın Dayanışma ve Destekleme Derneğini 2011’de kurduk. Ülkemizin bulunduğu coğrafyaya bağlı olarak maalesef terör saldırıları sonucu 2018 yılı Nisan aylarında sayıca fazla şehidimiz oldu. Bu şehitlerin memleketi arasında 6 Kırıkkaleli vardı. Bir yandan şehitlerimizin ruhuna Fatiha okurken, bir yandan onların ailelerini görünce bir anne, eş, abla, bir kadın, bir insan olarak “Tören bittikten ve taziye ziyaretleri sonlandıktan sonra onların acıları, kabullenememeleri, gurur duymaları gibi birçok karmaşık duygularla nasıl baş başa kaldıklarını, yalnız mücadele ettiklerini hissettim.

13 yaşında babasını kaybetmiş ve etrafında sağlıklı bir şekilde destek olan bir kişinin bile olmadığı ve hatta babasının vefatından 1 hafta sonra Lise Giriş sınavına girip ona rağmen Kayseri Fen Lisesini kazanmış biri olarak, “Şehit anneleri, eşleri ve gazi ailelerinin yanında olmalıyız, onların derdini dinlemeliyiz dedim” ve bu Proje için yola çıktım. Kırıkkale Üniversitesinin bir akademisyeni olarak diğer akademik arkadaşlarıma söyledim ve birbirinden değerli 20 arkadaşım gönüllü olarak benimle beraber yürekte projede yer alacaklarını söylediler ve aldılar. Projede yapılacak faaliyetler arasında mutlaka onları meşgul edecek; bir anlamda kafalarını başka yöne verdirecek el sanatları olmalıydı. Çünkü daha önce yaptığım sosyal projelerden edindiğim tecrübeye göre insanlar sadece eğitimlerden sıkılıyorlardı.

Projede yapılacak ihtiyaçlarını ve faaliyetler belirlemek için onları birkaç kez ziyarete gittim. En önemli istekleri “ Şehitlerinin hatırlanması idi”. Bu amaçla kitle ve el sanatlarıyla yapılacak minyatürlerin Kırıkkale kültürünü, gelenek göreneklerini yansıtacak kompozisyonların olması ve bu eserlerin Kırıkkale İlinde hiç olmayan Minyatür Müzesinde sergilenmesini planladım. Bu eserlerle Müzeye gelenler şehitlerin ve ailelerinin hatırlanmasını sağlanacaktı.

Onların sosyalleşmeleri gerekliydi, evine kapanıp sadece Şehidinin yıllardır yasını tutan, etrafını göremeyen, bu ailelerin diğer çocukları “Anne biz de senin çocuğunuz, bizimle de ilgilen” diyenler, o günden beri hiç konuşmayan annelerimiz vardı. Kırıkkale Üniversitesindeki uzman öğretim üyeleri ile birlikte toplantılar yapıp neler yapabiliriz diye düşündük. Tek kişi olarak başladığım projeden yürekleri büyük akademisyen arkadaşlarım, öğrenci toplulukları, birçok bölümden öğrencilerimiz biz de varız, neler yapabiliriz diye tekliflerle geldi.Bu proje ile Kırıkkale Üniversitesi şehir bütünleşmesi ve köprüsü de kurulmuş oldu.

Projenin bu boyuta geleceğini düşündün mü?

Bir gün akşam 8 sularında telefonum çaldı ve Cumhurbaşkanlığı tarafından Projenin öğrenildiği ve Projenin uygulama gelişmelerinin bildirilmesi hususunda bir görüşme yaptım. Tek kişi olarak çıktığım Bu yolda artık Cumhurbaşkanlığımız da bizimleydi. Çok şaşırmıştım, çok gururluydum, mutluydum... duygularımı tarif edemem. Projenin sonuna geldik ve projenin eserlerinin sergilendiği Minyatür Müze ile Projenin sergisi 29 Ekim 2020’de Yahşihan/Kırıkkale, OBAKÖY Mesire Alanında yapıldı. Projelerimizde destek veren eski Kırıkkale Valisi Ali Kolat’a, bizlere Müze yeri veren Kırıkkale Valimiz Yunus Sezer’e ve halen devam eden projemizde yanımızda olan Kırıkkale Valimiz Bülent Tekbıyıkoglu’na, Kırıkkale Üniversitesi eski Rektörü Prof.Dr.Ekrem Yıldız’a, Rektörümüz Prof.Dr.Ersan Aslan ve Projelerden sorumlu Rektör Yrd. Prof.Dr.Mehmet Başalan’a çok teşekkür ederim. Bu Müzenin hazırlıkları aşamasında Kırıkkale Valiliği İl Özel idaresi ve Genel Sekreteri Haluk Karahan, Kırıkkale İl Jandarma Komutanı Kıdemli Albay Uğur Özmen, Mühimmat Ana Depo Komutanı Albay Alper Koç ve askerlerimiz bahçe peyzajı, bekleme yeri için masa sandalye gibi birçok iş de çok destek oldular ve hala yardımlara devam etmektedirler. Yaşayan Müzenin bahçesine Kırıkkale İl Jandarma Komutanlığı tarafından Kağı hediye edilmiştir. Gönüllü halkımız, Kırıkkale Üniversitesi Akademik personeli ve öğrenciler destek oldular. Proje Yürütücüsü olarak özellikle eşim, arkadaşım Proje Koordinatörü Fatih Özhavzalı’ya, Kızım Dr.İlayda Özhavzalı ve Oğlum Dr. Burak Can Özhavzalı’ya aileme bu projeye sahiplenmeleri ve her aşmasında yanımda olup gönülden çalışarak bana destek verdikleri için, tüm emekleri için çok teşekkür ederim, benimle birlikte çok koşturdular, çok yoruldular. İyi kilerim onlar. Projenin ve ürünlerinin fotoğraflarını çekip yapan Kırıkkale Üniversitesi Kırıkkale Meslek Yüksek Okulu Radyo ve TV Bölümüne ve Öğrencilerine çok teşekkür ederiz. Kırıkkale Üniversitesi’nin akademik ve idari personeli, gönüllü öğrencileri, gönüllü halkımız hep destek oldular, bu destekler devam etmektedir.

Bu eserlerin her birinin Kırıkkale’ye ait gerçek bir hikayesi araştırılarak oluşturulmuştur. Türkiye’de ilk kez uygulanan Projenin diğer projelerden birçok yönden farklılıkları vardır. Hem hedef kitlesi hem de uygulanma faaliyetleri ve yeni Projelere örnek temsil edecek, ArGe özellikli kitapları ve makaleleri literatüre kazandırılan yayınlarla multidisipliner (çok yönlü) bir Proje oldu.

Bugün bu vatan için canını veren şehitlerimizin anneleri, gazi eşleri “Üniversiteden Hocalarımız bizim derdimizle dertlendi, proje boyunca bizimle ağladı, bizimle ilgilendiler, çok teşekkür ediyoruz” diyorlarsa en büyük kazançtır yüreklerde olmak. Bu proje artık Türkiye projesidir. Çünkü her karışında bu vatanın evlatlarının kanı vardır. Biz bu Proje ile bu evlatlar ve ailelerin yanındayız dedik hep birlikte.

Kızılırmak Şehit ve Gaziler Kültür Sanat Yuvası kısaca “Yaşayan Müze” deki eserlerden bahseder misin? Onları diğer müzelerden ayıran özellikler nelerdir?

Öncelikle “Yaşayan Müze” deki yer alan 80 tane kitre bebeklerden oluşan kompozisyonlar İçişleri Bakanlığının desteklediği Kadın Dayanışma ve Destekleme Derneğimizin yürüttüğü 2008 yılında Kültürümüz Kadınlarımız Elinde Yükseliyor”, 2019 yılında “Şehit Ailelerine Yönelik Sosyal İçerme Projesi” ve 2021 ‘Girişimcilikte Kadınların Durumlarının Araştırılması ve Desteklenmesi” projelerinde şehit anneleri, gazi eşleri ve yakınlarına yönelik, dezavantajlı kadınların sosyalleşmelerine destek olmak Kırıkkale Üniversitesi akademik personellerinin desteği ve diğer proje ortakları ile 80 kadma aynı zamanda mesleki olarak gelişmelerine katkı verecek el sanatları eğitimleri verilmiş olmasıdır. 2021 yılının Kırıkkale Valiliği tarafından “Turizm Yılı “ ilan edilmesi ile “Devletimiz hep bizim yanımızda, İlimizde Valiliğimiz hep bizimle. Biz de hem şehit ve gazilerimizin unutulmaması hem de ilimizin turizmine destek olmak istiyoruz. Kadın Dayanışma ve Destekleme Derneğinin projesi sonunda hocalarımızın bize öğrettikleri minyatür Kırıkkale kültür eserlerinin: OBAKÖY’de Kızılırmak Şehitler ve Gaziler Kültür Sanat Müzesinde sergilenmesinden gurur duyuyoruz. Şehitlerimiz ve Gazilerimiz anısına yapılan bu Müzeye destek olmak için bu el sanatları atölyesine geldik. Bu atölyede eğitimlerini alıp da ürettiğimiz ürünlerin geliri hem Müzemize destek olacak olması ve hem de bizim bu Müzeye ayrıca katkımızın olması çok mutlu etmektedir. Böylece yaşadığımız Kırıkkalemizin tanıtımı ve reklamına, İlin turizmine destek vermiş olacağız. Sizleri de bu amaca ve projeye desteğinizi bekliyoruz.” diyerek derneğimizin el sanatları ile İlin hediyelik eşya yapımı Projesine katıldılar ve halen “Lavanta Kokusu” isimli atölyede çalışmaları devam etmektedir. Şehit anneleri, aileleri ve gazi eşleri ile ildeki

ihtiyaç sahibi ve üretim yapmak isteyen kadınlara kitreden yöresel bebeklere, Balıseyh Lavanta Vadisinden toplanan lavantadan, ayçiçeğinden ve bu benzeri ürünlerden yapılabilecek yan ürünlerin üretimi, turizmciilik, konaklama, yeme içme, oda-pansiyon işletmesi gibi çeşitli alanlarda eğitimler veriliyor. Anadolu kadını, şehit annesi, yakını ve gazi eşleri elindeki hazineyi, belki biraz da Tanrıça Artemis'in yardımıyla yeniden yapılandırıyor. Artık onlar Kızılırmak'ın uzun uzun ve derin derin akan kıyısında, Türkiye'deki lavanta bebeklerin, ayçiçeğinin ilk hediyeelik farklı tasarımını Kırıkkale'nin geleneksel kıyafetleri ile birleştiren üretken Anadolu kadınıdır.

Yaşayan Müzedeki her kompozisyonun Kırıkkale ve yöresi ile ilgili yaşanmış bir hikayesi olmasından dolayı ziyaretçiler kendilerini çocukluklarına, anneannesinin, dedesinin köydeki evinde tekrar yaşıyor gibi hissedip çocukluk veya gençlik yıllarına gidip duygu dolu izlenimle Müzeden ayrılmaktadır. Müze bahçesinde çalan bazen "Adı büyük Osman Paşa Plevne'den çıkmam diyor", bazen "Amin desin Tüm şehitler, Alahu ekber gökten Şehit ver, Amin Amin Allahu ekber", şehidin duası marşı veya Bozkırın Tezenesi Usta Neşet Ertaş'ın "Gönü dağı...", türkülere eşlik ederek ayrılmaktadırlar. Bu nedenle ziyaretçilerinin Kızılırmak Şehit ve Gaziler Kültür Sanat Yuvasına verdiği isim "Yaşayan Müze" olarak gönüllerde yer almıştır.

Yaşayan Müzede başka ne gibi etkinlikler yapılmaktadır? Bu projenin kursiyerlerdeki ne gibi etkilerini gözlemlediniz?

Müzemizin bahçesinde halen devam eden projemiz kapsamında el sanatları faaliyetlerimizin workshopları proje ortaklarımızdan Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Öğr.Gör. Fatma Talia Yağız, Kırıkkale Merkez Halk Eğitimi ve Yahşihan Halk Eğitim Merkezi usta öğreticilerinden Raziye Tekcan ve Ayla Baykal eşliğinde kursiyerlerimiz tarafından yapılmakta; Kırıkkale Valiliği, Kırıkkale İl Jandarma Komutanlığı, Mühimmat Ana Komutanlığı işbirliği ile ilki 23 Haziran 2021, 10 Haziran 2022'de de yapılan Mehmetçik ve Şehit Anneleri Kavuşma günü etkinliği kapsamında şehit annelerimiz ve ilimizdeki askeriyedeki Mehmetçiklerle hasret giderme günü hala yapılmaktadır.

Şehit anneleri adına Şehit Uzman Çavuş Osman Yıldırım'ın annesi Ayşe Yıldırım: "Hocalarımız ve gönüllü uygulama dersine gelen Çocuk Gelişimi Bölümü öğrencileri, bizimle ağlayıp dertleniyor, bizimle gülerek bize moral veriyorlar. Başta Üniversitemizin öğretim üyesi proje yürütücüsü Dr. Öğr. Üyesi Müzeyyen Özhavzalı hocamız olmak üzere projede görevli öğretim elemanlarının her zaman yanımızda olduklarını görüyoruz. Mesela İslami

İlimler Fakültesinden Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Belen ve Doç. Dr. Güldane hocalarımız manevi olarak ihtiyaçlarımızı tespit edip bizlere zaman zaman bireysel grup seansları yapıyorlar. Çocuk Gelişimi Bölümünden Asistan Ezgi Çobanoğlu ve Doç. Dr. Seda Sakarya Aile içi sağlıklı iletişim, anne ve çocuk iletişimi gibi konularda eğitimler verdiler. Doç.Dr.Aygen Çakmak, Öğretmen İffet Beşik bizi hep ziyaret edip sohbet ediyor. Yine Sosyal Hizmet uzmanlarından Prof. Dr. Hande hocamız ve Dr. Öğr. Üyesi Barış Demirel hocamız aile içi ilişkiler ve devletin bu konudaki uygulamaları ile ilgili seminerler verdiler. Daha birçok Hocamız geldi. Ben oğlum şehit olduğundan beri 6 yıldır evden dışarı çıkmayan biriydim. Kendisinden Allah razı olsun, Müzeyyen hocamız beni aradı ve bu projeye katılmamı rica etti. Öğlene kadar yatarım ben, ancak 1 sat gelirim dedim. Şimdi kurs saatini dört gözle bekliyorum, oğlum ve tüm şehit evlatlarımız adına yaptığımız hediyelik eşyaların beğenilmesi bizleri çok mutlu ediyor, kendimize olan güvenimiz artıyor. Ben de güzel bir şeyler yapabiliyorum diyorum ve daha çok gayret ediyorum. Hocalarımız işlerimiz bitip evlerimize dönerken bizlere evde de bizi meşgul edecek basit işleri ödev olarak veriyor. Böylece evimizde de faydalı bir meşguliyetimiz oluyor, aynı şeyleri düşünüp üzölmek yerine, daha sonra düşünmekten, hasta olmak yerine küçük elişlerini, yün yelekleri yaparak daha huzurlu oluyorum, topluma faydalı olduğumu hissediyorum, bir amacım oluyor. Bu ürünlerin satılması ile okuyan çocuklara burs veya hayır işlerine, sokak hayvanlarına mama gibi güzel işlerde kullanıyoruz. Ürünleri şehit anneleri yapıldığı öğrenilince şehitlerimize Fatihalar okunuyor, rahmetler dileniyor. Başta benim şehidim ve tüm şehitlerimiz hatırlanıyor, onların ruhunu bu şekilde canlı tutmuş oluyoruz. Çok mutluyum, birlikte ağlıyor, üzölüyor, dertlerimizi paylaşıyoruz. Bu faaliyetler için çok teşekkür ediyor ve bu faaliyetlerin devam etmesini istiyoruz” dedi.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Dünya Çocuk Günü, 19 Mayıs Gençlik Spor Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı gibi milli günlerimizde özellikle değerlerimizin yaşatılması ve öğretilmesi için Müzemizin bahçesinde Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesinin Çocuk Gelişimi Bölümü vb. ve diğer gönüllü çeşitli dallardaki uzmanlar tarafından Türk Bayrağı çizimi, Mehmetçik Resmi yapma, canlı müzik, küçük tiyatro gösterisi gibi faaliyetler yapılmaktadır. Müzemizin küçük “Lavanta Kafesinde” Müzemize özgü “lavanta konseptli Türk Kahvesi”, Kırıkkale Üniversitesi, Fatma Şenses Sosyal Bilimler İşletme Bölümü ile Turizm ve Otelcilik Bölümleri gönüllü öğrencileri tarafından ikram edilmektedir.

Yaşayan Müzeye ziyaretçilerin ilgisi nasıl?

Yaşayan Müzeye ziyaretçi sayısı her geçen gün artmaktadır. Hatta ziyaretçiler Müzenin bulunduğu konumun sezonluk olması ve özel araç olmadan ulaşımın zor olmasından dolayı Kırıkkale Merkezde de Şubesinin olmasını istemektedirler.

Yetkililerden, ziyaretçilerden beklentileriniz neler?

Projede çevre dostu organik Kitre malzemesi ve atık parça kumaş ve malzemeler ile unutulmaya yüz tutan minyatür kültürel bebekler yapılmaktadır. Tamamıyla organik malzemelerden yapılan bebeklerde Kırıkkale kültürünü sanatını yansıtan kompozisyonlar üretilmeye devam edilmektedir. Artık kursiyerlerimiz projede özel koleksiyon bebekleri yapabilecek seviyeye geldiler. Özellikle Kırıkkale'nin değerleri olan Usta Hacı Taşan, Bozkırın Tezenesi Usta Neşet Ertaş ve Kralların Ressamı Rahmi Pehlivanlı'nın minyatürlerini yaptırmaya başladık. Şehit annelerimiz, şehit ve gazi eşleri ve girişimci kadınlar projenin ilk gününden bu güne el becerileri ve sanatsal olarak çok ilerleme kaydettiler. Örneğin geleneksel bebek çalışmalarında ilk önce gözleri üzgün, dertli, umutsuz ifadelerle yaparlarken şimdi daha canlı, enerjili ve parlak bakışlı yapmaktadırlar hem renk hem de ifade olarak. Bu durum aynı zamanda psikolojik durumlarındaki iyileşmeyi de göstermektedir.

Kırıkkale Merkezde de Şubesinin açmak istiyoruz, kadınlarımız orda kendi üretsın, kendisi satışını yapsın ve ev ekonomilerine katkı sağlasın ve bunun için Kırıkkale Belediyesinden yer istiyoruz. Bu konuda Kırıkkale Milletvekillerimiz ve Belediye Başkanımızdan destek istiyoruz. Şehit annelerimiz, şehit eşleri ve gazi eşleri, girişimci kadınların ve madur kadınların ürettikleri hediyelik eşyaların tanıtımı, reklamı ve satışı, siparişi için destek istiyoruz. Hem Müzemizi ziyaret ederek hem de bu ürünlerden sipariş vererek kadınlarımızın eğitimine ve onlara malzeme teminine, sokak hayvanlarına mama desteği verebilirsiniz.

“Yaşayan Müzemiz” biz bir gün buralardan gideceğiz ama “Şehitler Diyarı Kırıkkale’de” şehitlerimiz in ruhu bu müzede yaşasın istiyoruz.

Gelecekle ilgili planlarınız neler? Neler yapmayı düşünüyorsunuz?

Kırıkkale Üniversitesinin özellikle kadın akademik ve idari personeli öncülüğünde İlk kuruluş gününü hatırladığım, Kadın Dayanışma ve Destekleme Derneği nezhinde başta dernek ekibini, Kırıkkale kadınlarını başarılı bu projeleri gerçekleştirdikleri için; birlikteliğini, güç birliğini, azimlerini kutluyorum. Artık Üniversite-Sivil Toplum işbirliği sayesinde ilk

defa tasarımı ve üretimi yapılan Kırıkkale Hediye Seti gibi bu ürünlerin sizlerin elinde bir kooperatife dönüşerek tüm dünyaya açılması gereklidir. Bu konuda da desteğe kadınlarımızın ihtiyacı vardır.

Multidisipliner uygulamaları içeren projemizi hem ulusal olarak hem de Türkiye'nin her bölgesinde uygulamak, uluslararası tanıtmak ve bu tarz uygulamaları AB boyutunda incelemek için bir AB proje yapmak ve Projemizi tanıtmak daha da geliştirerek ülkemize yeni uygulamaları getirmek istiyoruz.

3.“Girişimcilikte Kadınların Durumlarının Araştırılması ve Desteklenmesi” Projesi bazı uygulama fotoğrafları

3.1.Proje Değerlendirme/Tanıtım/Görünürlülük Faaliyetleri

Resim 1: Kırıkkale Valisi Bülent Tekbıkoğlu'nu ziyaret

Resim 2: Kırıkkale Valisi Bülent Tekbıyıkoglu ile Kızılırmak Şehitler ve Gziler kültür Sanat Yuvasında proje workshop faaliyetinde

Resim 3: Kırıkkale Valisi Bülent Tekbıyıkoglu ile “Geleneksel Lavanta Hasadı III-2022“ faaliyetinde

Resim 4 : Kırıkkale Vali Eşi Özden Tekbıyıkoglu’nun katılımıyla Proje Sergisi

Resim 5: Kırıkkale Üniversitesi Rektörü Prof.Dr.Ersan Aslan İle Proje Değerlendirme Toplantısı

Resim 6: Kırıkkale Üniversitesi Rektörü Prof.Dr.Ersan Aslan İle Proje Ürün Değerlendirme Toplantısı

Resim 7: İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü Proje Destek Daire Başkanı Mehmet Fatih Günay Ve Bilgi İşlem Ve Dış İlişkiler Daire Başkanı Fahrettin Kaya'nın Proje Atölyemizi Ziyareti

Resim 8: Tarım Ve Orman Bakanlığı Eğitim Ve Yayın Dairesi Başkanlığı Yayın Ve Tanıtım Hizmetleri Daire Başkanı Hamdi Büyükbaş İle Tanıtım Toplantısı

Resim 9: Yaşayan Müzeyi Proje Kapsamında 11 Yabancı Ülkeden Gazetecilerin Tanıtım Programı

Resim 10: TURSAP Ankara 2022 Fuarında Kırıkkale İli Tanıtım Standında

Resim 11: Kırıkkale Milli Eğitim Müdürü Hayati Telefoncu'nun Proje Atölyesindeki İnceleme Programı

Resim 12: Kırıkkale Belediyesi İşbirliği İle Büyük Şehir Parkı Proje Tanıtım Programı

Resim 13: 2022 Ahiler Haftasında Kırıkkale Tanıtım Programı

Resim 14: Kırıkkale Şeyh Edebali İmam Hatip Ortaokulu'ndaki Kırıkkale Halk Eğitim İşbirliği İle Kırıkkale Üniversitesi Çocuk Gelişimi Gönüllü Öğrencilerinin Proje Kursumuzda Eğitim Faaliyeti

[illegible]

Oba Köyde Duygusal Müze Sizleri Bekliyor

Resim 15: Proje Workshoplarını ve ürünlerinin tanıtımının yapıldığı reklam ve görünürlülük faaliyeti

Resim 16: Kırıkkale Üniversitesi Sahnesizler Topluluğu ve Çocuk Gelişimi Gönüllü Öğrencilerinin 19 Mayıs Gençlik Bayramı Kutlama Eğitim Faaliyeti

Resim 17: Kızılırmak Şehitler ve Gaziler Kültür Sanat Yuvası-Yaşayan Müzede Proje Workshop Programı

Resim 18: : Kırıkkale Üniversitesi Kırıkkale Meslek Yüksek Okulu Radyo ve TV Bölümü, Kırıkkale Yahşıhan Halk Eğitim Merkezi ve Kırıkkale Üniversitesi Çocuk Gelişimi Gönüllü Öğrencileri 2022 Proje Sergisi III Kırıkkale Podium AVM

3.1.2 Çanakkale Teknik Gezi

Resim 19: Çanakkale Teknik Gezi

Resim 120: Çanakkale Teknik Gezi

3.1.3 Sinop Teknik Gezi

Resim 21: Sinop Teknik Gezi

Resim 22: Sinop Teknik Gezi

Resim 23:Sinop Teknik Gezi

3.2. Tasarımı İlk Kez Yapılan Proje Ürünlerinden Bazılarının Görselleri

3.2.1. Özel Koleksiyon Kitre Bebekler

Resim 24: Bozkırın Tezenesi Usta Neşet Ertaş(Kitre Bebek)

Resim 25: Usta Hacı Taşan(Kitre bebek)

Resim 26: Keskin Davulcusu(Kitre Bebek)

Resim 27:Yöresel çoban figürleri (erkek kitre bebek)

Resim 28: Yöresel çoban figürleri (kadın kitre bebek)

Resim 29: Kırıkkale yöresel gelin kitre bebek

3.2.1 Özel Koleksiyon El Yapımı Hediyelik Eşyalar

Resim 30: Kırıkkale Ayçiçeği “Çitlembik” Masa Süsü

Resim 31: Kırıkkale Lavanta Bebek “Gelincik”

Resim 32: Taş Baskı Bez Çantaları “Lavanta”, “Ayçiçeği”, “Geleneksel Lale desenli”

Resim 33: Kırıkkale Kır Çiçekleri İğne/Tığ İşi Oyalı Flar

Resim 34: Kırıkkale Kır Çiçekleri İğne/Tığ İşi Oyalı Flar

Resim 35: Üzerlikli Oda Süsleri

Resim 36: Balıseyh Lavanta Çay Seti

Resim 37: Lavanta işlemeli tabela

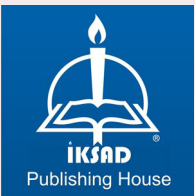
Resim 38: Hediyelik İşlemeli Havlular 30X50

Resim 39: El İşi Magnetler

Resim 40: El İşi Otantik Lavanta Kesesi

ISBN: 978-625-6955-74-5